

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, CSÜTÖRTÖK, 1924 november 6.

305. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Leibach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foucière-palota)

A kereskedelem válsága

Mai számunkban adtunk hírt arról a kényszeregyezségi eljárásról, mely most indult meg a noviszadi törvényszék előtt. A kényszeregyezségi eljárást kérő cég hitelezőinek száz százalékos fizetést ajánlott fel s fizetési beszüntetésének okául azt adta elő, hogy a bíróságok késedelmes működése következtében nem képes kinnlévőségeit inkasszálni.

Természetesen távol állunk attól, hogy a bíróság előtt folyamatban lévő ügyben véleményt nyilvánítsunk. Nem akarunk szólni azokról a jelenségekről sem, melyek a kényszeregyezség körül lépten-nyomon észlelhetők s melyek a magyar törvényhozást is, mely a kényszeregyezség szabályozására a mintát adta, arra a belátásra vezetik, hogy a hitelezők védelme s a kereskedelmi forgalom biztonsága érdekében módosítsa az eljárás szabályait. Mint az ügyeken kívül állóknak, nem lehet itéletünk arról, hogy azokban az utóbbi időkben elszaporodó ügyekben, ahol a kényszeregyezséghez menekvő adós száz százalékos fizetést ajánl fel, csupán jogtalan fizetési halasztáshoz s illegális kamatnyereséghez akar-e jutni kényszeregyezség útján a közadás. De nem mehetünk el szó nélkül azok mellett az indokok mellett, amelyekre a fizetéseképtelenné vált, de aktív vállalatok vagyoni összeomlásuk felelősségét háiritják.

Ha a kereskedők amiatt panaszkodnak, hogy a mai bírói szervezet mellett nem tudnak követeléseikhez hozzájutni, akkor ezt a panaszt nem érezhetik el a fülük mellett azok, akik az igazságügyi politikaért felelősséggel tartoznak. Ha a kereskedők nem az adóztatás kényszere, hanem az adóztatás rendszere ellen jajdulnak fel s kifogásolják azt az állapotot, hogy soha senki nem tudhatja, mennyi az adó tartozása s ha ma mindent kifizet, amit követelnek tőle, nem lehet nyugodt a tekintetben, hogy holnap nem mutatnak-e ki terhére több tizezer adóhátralékot — akkor bizonyára foglalkozni is kellene valakinek ezekkel a panaszokkal, orvosolni is kellene valakinek ezeket a panaszokat, amelyeket nem lehet azzal elűzni, hogy ellenkeznek a tényekkel. Amikor a kereskedők vámeljárás miatt zudulnak fel s akármilyen engedelmesen nyugosznak is bele abba, hogy a behozott árujuk után le kell rón a megállapított vámokat, kifogásolják azt, hogy az eljárás nehézsége, olykor az eljárók kényelmissége miatt drága fekbéreket kell fizetniük s jobb esetben a szezon derekán, rosszabb

esetben a szezon után kapják meg az öt-hat hónappal azelőtt feladott árujukat, akkor a kereskedők nem azért panaszkodnak, hogy essen meg rajtuk azok szive, akik a panaszokat hallják.

A kereskedelem kinőtte már a kereskedelmi élet betegségeit, melyekkel a háborus évek áruhiánya, enormissá vált szükséglete, a forgalom megkötöttsége s a háboru utáni konjunktúra fertőzte meg. Az életképes vállalatok kiállták a járványt, az életképtelen cégek elhullottak. Ma már — majdnem kivétel nélkül — csak azok a cégek állnak fenn, amelyek fennállását a fogyasztók szükséglete, a tőkeerősség, a vállalkozás közgazdasági jelentősége indokolja. Ezeket az átvészelt cégeket most az a veszély fenyegeti, hogy belefulladás az állami beavatkozás anarchiájába. A kereskedők eddig csak amiatt panaszkodtak, hogy az államhatalom

részéről nem részesülnek a megérdemelt s nekik joggal járó támogatásban. Most már azonban nemcsak negatívum ellen irányul panaszuk. Most már az állami hatóságok intézkedései, az intézkedések zürzavara, az intézkedők tájékozatlansága ellen jajdul fel panaszuk. A tegnapi példa riasztó tanulság arra a bizonytalanságra, ami felborítja a legjózanabbul kalkuláló kereskedő számvetését is. Egyszerre — senki sem tudja honnan — hirtelen terjed, hogy a koronákban kiszámított, koronákban kivett s koronákban befizetett adóknak négyszeresét követeli visszamenőleg az adóhivatal. Az adóhivatal vezetője semmit sem tud ilyen rendeletről, a pénzügyigazgatóság megcáfolja a híresztelést és mégis vannak adóhivatali tisztviselők, akik így követelik már a fizetést. Jellemző az adóztatás mai rendszerére, hogy nincs olyan képtelen híresztelés, aminak hitelt ne adjanak s amit nyomban ne kezdjenek alkalmazni a buzgó és szolgálatkész adótisztok.

Ha az állami adminisztrációnak az lenne a célja, hogy tönkre tegye a kereskedőket s a kereskedők vagyoni romlásával elpusztítsa az állami adójövedelmek legbővebben patakozó forrását, aligha kellene sokat változtatni a ma gyakorlatban lévő adórendszeren. Ha azonban a kincstár érdeke nem azt követeli, hogy vagyonkobbással egyszerre vegyék el a kereskedő egész vagyonyát, hanem csak a kereskedő jövedelméből vegyenek el annyit, hogy a kereskedelmi vállalatok tovább is hordozói maradhassanak az állami terhek legnagyobb részének, akkor késedelem nélkül orvosolják azokat a sérelmeket, melyekkel az államigazgatás majdnem valamennyi ága sújtja a gazdasági életet.

Timotievics visszaadta megbízatását a királynak

Davidovics két órás audienciája — Megerősödött a blokk egysége
A Radics-párt alelnökei csütörtökön érkeznek meg Beográdba

Uj alapon indulnak meg a kibontakozási tárgyalások

Beográdból jelentik: Amint a politikai pártok kedd esti hangulatából előre következtetni lehetett, Timotievics Koszta kormányalakítási tárgyalásai eredménytelenek maradtak és a designált miniszterelnök szerdán délelőtt visszaadta mandátumát a királynak. Timotievics akciója azért vallott kudarcot, mert a szűkebb blokk pártjai nem találtak megegyelőnek azt a választ, amelyet a radikálisok kedden este Timotievicsel közöltek.

A blokk pártjainak határozata

A szűkebb blokk pártjai szerda délelőtti üléseiken foglalkoztak a radikális párt válaszával, amit — mint már jelentettük — Timotievics még kedden közölt a blokk vezetőivel. A muzulmán klub és a klerikális párt rövid idő alatt meghozta határozatát, amely szerint

a radikális párt javaslatait nem fogadják el a koncentráció alapjául.

Ezt a határozatot az ülés után nem hozták nyilvánosságra, mert nem akartak elébe vágni a demokrata klub döntésének. A demokraták — akik ugyanekkor ülészttek — természetesen rögtön tudomást szereztek a velük szövetséges pártok határozatáról és déli félőrvig tartó ülésükön, melyen Timotievics Koszta is résztvett, ők is arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a radikálisok feltételei elfogadhatatlanok. A határozatról a demokratapárt a következő kommunikét adta ki:

A demokratapárt megállapította, hogy a radikális párt válasza nem felel meg annak a mandátumnak, melyet Timotievics a királytól kapott. A Samouprava mai vezércikkéből is megállapítható, hogy a radikális párt nem gondol a Timotievics mandátumának megfelelő eddigi politika folytatására.

A Samouprava cikke, amelyre a demokrata-párt határozata hivatkozik, többek között a következőket írja a radikális párt válaszárol:

— Nem tudjuk, sikerülni fog-e Timotievicsnek egy koalíciós munkakormány megalakítása, de elmondhatjuk, hogy mindent megtettünk ama kívánság teljesítésére, hogy a nemzetgyűlés dolgozzék. Amit a radikális klub semmiesetre sem akar, az az, hogy Davidovics Ljuba politikáját folytassa és hogy bármilyen formában együttműködjön Radics Istvánnal. Ezt különben a korona megbizottja nem is követelte tőlünk.

A Samouprava cikke már a kora délelőtti órákban élénk megbeszélés tárgya volt politikai körökben. Timotievics a radikálisok előtt elégedetlenségének adott kifejezést a cikk miatt, mire a radikálisok viszont azt a szemrehányást tették, hogy a demokraták félhivatalos lapja is kedvezőtlenül szokott nyilatkozni a radikális párt belső ügyeiről. Timotievics végül kijelentette, hogy a helyzet lényegesen rosszabbodott a Samouprava cikke következtében.

A blokk pártjainak visszautasító határozata után Timotievics Koszta

félegykor kihallgatáson jelent meg a királynál. Az audiencia csak rövid ideig tartott és Timotievics háromnegyedgyekor, az udvarból távozva, kijelentette a reá várakozó újságírók előtt, hogy a kormányalakítási mandátumot visszaadta a királynak.

Bizonytalan helyzet

Timotievics Koszta missziójának eredménytelensége miatt ismét teljes bizonytalanság következett be a politikai helyzetben és a pártok egyelőre csak kombinációkra vannak utalva a további megoldási lehetőségek tekintetében.

Az izgalmas és bizonytalan hangulatban természetesen a legellenetesebb verziók kelnek elő. Az a két megoldás, amely még a múlt héten lehetőknek mutatkozott, hogy vagy egy új Pasics—Prihicsics-kormány vezetése mellett elrendelik a választásokat, vagy pedig a Davidovics-kormány reaktíválása következik, — a mostani helyzetben valószínűtlennek látszik. Egyes beavatottak szerint a legvalószínűbb olyan munkakormány kinevezése, amelyben a parlamenti politikusok közül a király bizalmas emberei venniék részt, azzal a szigorúan körülhatárolt megbízatással, hogy a parlamentben a legsürgősebb törvényjavaslatokat: a rokkanttörvényt, a korrupció elleni törvényt és a földmivesszitelektről szóló törvényt vigyék keresztül. Azt hiszik ugyanis, hogy e törvényjavaslatok megalkotását egyik párt sem akadályozná meg és így azoknak tető alá hozásáig az ideiglenes munka-

kormány működése a parlamentben nem ütköznék akadályokba.

Davidovics audienciája

A király és a királyné szerdán délután autókirándulást tettek és négy órakerék tért vissza a királyi palotába. Fél ötkor ő feisége audiencián fogadta Davidovics volt miniszterelnököt.

Davidovics audienciája majdnem két óra hosszat tartott.

s a kihallgatás után Davidovics *felülni jókedvű volt*. A miniszterelnökség előtt összeült újságíróknak ezeket mondta:

— Ujabb tárgyalások folynak a megegyezésre. mandátumot sem én, sem más nem kapott.

A miniszterelnökségen Davidovics a blokk vezéreivel tanácskozott. A tanácskozáson részt vettek Kovacsics Dragutin és dr. Nikics Ninko Radics-párti képviselők is, akik még ma este visszautaztak Zagrebba. Holnap Beogradba érkeznek Predavec és Macsek, a Radics-párt alelnökei.

A muzulmán-klub határozata

A Spaho-párt szerdán délelőtt konferenciát tartott, amely után hosszabb nyilatkozatban tájékoztatták a nyilvánosságot a párt álláspontjáról.

A nyilatkozatban a következőket mondják:

— A Davidovics-kormány azért mondott le, hogy politika? programjának folytatására szélesebb alapot teremtsen. Timotievics azért kapott megbízást, hogy koncentrációs kormányt alakítson, amelynek feladata a blokk politikájának folytatása lett volna. A radikális-párt feltételeiből azonban az látszik, hogy nem akarják ezt a politikát folytatni, hanem a megegyezést az üldözésnek és a korrupciónak azokkal a módszereivel akarják megkísérelni, amelyekkel eddig is dolgoztak. A muzulmán klub úgy látja, hogy a radikális-párt politikája Pasics vezetése alatt a horvátok, szlovének, muzulmánok és katolikusok, valamint a megegyezés ellen irányul, a muzulmánok tehát a radikálisok magatartása miatt nem hajlandók koncentrációs kormányt támogatni.

Költő és politikus

Költészetéről és ellenköltészetéről, azaz politikáról beszélgettünk. A nézetek szerteágaztak, s a többség a politika pártjára állott azzal a megokolással, hogy minden tőle ered és hozzája fut. A refrén az volt, hogy az élet és a világ, az emberek, az intézmények a politikától függenek, s hogy az szükségesebb az embernek boldogulásához, mint a költészet, amely nélkül egészen jól meg tudnánk lenni.

Erre már megszólalt egy íróársunk is, és körülbelül így szólt:

*

Kár a politikát, amely mégis csak mesterség, annyira tulbecsülni, és kár a poézist, amely mégis csak művészet, annyira kicsibe venni. Nem győzöm hangsúlyozni, hogy a politika — bár egészen előkelő, de — másodrendű foglalkozás és kulturelles tevékenység. S a politikus azért áll szemben oly mereven és gögösen az íróval (s különösen a költővel) szemben, mert ez a kultúrának a leglelkesebb apostola, sőt fanatikus szerelmese. Ezért a költő sokszor a politikust, s ezért nézi el mindég a politikust a költőt. Amaz bizonyos ellenszenvvel mondja arról az »államférfi«-ról, aki nem tetszik neki: »politikus«, s ez megvetőleg az íróról, aki »poéta«. A régi magyar

Az Európai Egyesült Államok felé

Stresemann keresi az együttműködést Herriot-val

Frankfurtból jelentik: Stresemann birodalmi külügyminiszter, a *Frankfurter General Anzeigernek* több gazdaságpolitikai kérdésére adott választ. Stresemann kijelentette, hogy a londoni paktum csak kezdetét jelenti Európa föllendülésének és a további fejlődést a vámsorompók és a közlekedési akadályok megszüntetését kell majd várni. Ha Herriot a minap *Egyesült Európai Államokról* beszélt, akkor ő,

Stresemann, ezt a gondolatot örömmel üdvözli és szívesen fölkarolja. A külföld azt hiszi, hogy Németország hatalmas falakkal akar elzárkózni. Ez határozottan téves. Üdvözli Baldwin newcastlei beszédét, amelyben ezzel a fölfogással szembeszáll. Kijelenti végül Stresemann, hogy egy Németország és Franciaország közti gazdasági egyezmény megkötésére nagy súlyt helyez.

A Ferrum-művek válsága

Elbocsátották a tisztviselők és munkások nagy részét Az új szerződés megkötéséig szünetel a vagonjavítás

Beslics igazgató nyilatkozata a gyár helyzetéről

Mint ismeretes, a suboticei Ferrum-gyár anyagi ügyveinek intézését október elején háromtagú direktorium vette át. Az egyébként erősen aktív vállalat súlyos krízisbe jutott azáltal, hogy a kormány beszüntette a Ferrummal szemben fennálló tízennyolc millió dinár tartozásának kifizetését.

Amióta a pénzügyi direktorium tagjai: Beslics Antal, az Első Horvát Takarékpénztár, Jakobcsics Imre, az Általános Hitelbank igazgatója és Dimitrijevic Bozsidar nyugalmazott pénzügyi tanácsos átvették a vállalat pénzügyeinek intézését, ismételt különböző hírek terjedtek el Suboticián a Ferrum-gyár anyagi helyzetéről. Így legutóbb a gyár komoly fizetési zavarairól terjedtek el ijesztő hírek, azzal kapcsolatban, hogy a Ferrum-gyár igazgatósága újabb üzem-redukciót határozott el és a gyár több tisztviselőjének és nagyszámu munkásának ismét felmondott.

Az elterjedt hírekre vonatkozóan kérdést intéztünk Beslics Antal takarékpénztári igazgatóhoz, a Ferrum-gyár élén álló direktorium tagjához, aki a leghatározottabban megcáfolta a Ferrum-gyár fizetési zavarairól terjesztett híreket és a következőket mondotta:

— Mindössze annyi történt, hogy

újabb üzemredukciót határoztunk el. Az állammal fennálló régi szerződésünk már lejárt, az új szerződést pedig a kormányválság miatt még nem lehetett megkötni és így a Ferrum-gyárban — éppúgy mint a többi magán-vagonygyárakban — teljesen szünetel a vagonjavítás. Addig, amíg a kormány nem kezdi meg újból tartozásának fizetését, illetőleg, amíg az új szerződést nem kötjük meg, nem foglalkozhatunk vagonjavítással és így az alkalmazottak egyrésze feleslegessé válik. Ezért az igazgatóság felmondott a gyár több tisztviselőjének és havidíjas munkásának is, mert ezeket a rendszeres üzem megindulásáig nem akarjuk hiába fizetni és különben is az új szerződésben valószínűleg pausál-drágán fogunk a kormánnyal megegyezni, ami leegyszerűsíti az adminisztrációt és kevesebb tisztviselőt tesz szükségessé. A vagonjavítások szünetelésétől eltekintve azonban a Ferrum-gyár többi üzemeiben zavartalanul folyik a munka.

Mint illetékes helyről értesülünk, a Ferrum-gyár újabb üzemredukciója nagyarányú, mert a vagonjavítótelepről már október elején elbocsátottak kilencszáz munkást és több tisztviselőt, úgy hogy a gyárnak már aránylag kevés alkalmazottja

van és most ezek közül is elbocsátottak több mint ötven havidíjas munkást, vagyis a munkát vezető szakmunkásokat és a még állásban lévő tisztviselők nagy részét.

A gyár igazgatósága azonban — mihelyt megalakul az új kormány — megkezdi a tárgyalásokat az állammal új szerződés megkötése iránt és ennek létrejötte után megkezdi ismét a vagonjavításokat is.

Háromszoros

testvérgyilkosság

A cáki gyilkosok a vádlottak padján

Szombathelyről jelentik: A szombathelyi törvényszék most kezdte tárgyalni Sztrokay Géza 19 éves és Torda Gyula 21 éves jómódu cáki fiatalemberek bűnügyét, akik ez év június 30-án bestialis módon meggyilkolták Sztrokay három fivérét.

A két legény összebeszélte, hogy először Sztrokay Géza testvéreit teszik el láb alól, azután, ha erre rá nem jönnek, akkor Torda két testvérét küldik másvilágra, hogy ily módon egyetlen gyerek maradjanak és szüleik halála után rájuk szálljon az egész 20—25 holdnyi vagyon. Péter-Pál másodnapján Sztrokay Géza este a pajtába küldte három fivérét, hogy valamennyivel egyszerűen végezzen. Éjfélután besontak a pajtába, Torda Gyula villamos zseblámpával belévilágított az alvó fiúk arcába, majd Sztrokay Géza három lövéssel agyonlőtte mind a három fivérét. A golyvó mindhárom fiúnak a halántékán ment keresztül és azonnali halált okozott.

A borzalmas gyilkosság ügyében két és fél hónapig nyomozott a csendőrség, anélkül, hogy a tettesek kézrekerültek volna, mire a szombathelyi detektívek veték kezükbe a nyomozást és a gyilkosokat le is tartóztatták Sztrokay Géza és Torda Gyula személyében. A nyomozás során mindketten beismerő vallomást tettek. Torda Gyula azonban másnap visszavonta beismerő vallomását.

A tárgyalás során Sztrokay Géza megmaradt beismerő vallomása mellett, Torda Gyula állandóan tagad.

A vádlottak után a tanúk kihallgatása következett. A tanúk valamennyien terhelően vallottak a vádlottak ellen. Az érdekes bűnpörben csütörtökön lesz ítélethirdetés.

politikusok bizony nem dicsőítőleg, hanem lesajnálóan nyilatkoztak Jókairól, amikor azt szisztegték róla, hogy: poéta. Nem vették soha komolyan, bár olyan magasan állott fölöttük, mint ahogy Milton és Dante álltak a koruk politikusai fölött.

Az ellentétességük és az ellenkezésük egészen természetes. A politikus, ha csak nem az a jelszava: »vissza!« (pedig sokszor az!), rendszeren azt követeli, hogy »állj meg!«, — nem szívesen mozdul a helyéről s másoktól is azt követeli, hogy verjen gyökeret a lábuk. Nem kíván haladni. Konzerválni akar, s ha mégis van hajlandósága arra, hogy formákat teremtsen, ezt is lassu tempóban, szinte konzerválva teszi. A politikus, ha csak nem forradalmár, tulajdonképpen mind ilyen, — a reformpolitikus is. A poéta ellenben, a született Stürmler és Drängler, a hivatásos haladó, a predesztinált újító a lobogójára azt a szót írta, amely kellemetlen a politikusknak s zavarba hozza, főleg ha kormányos van, ezt a szót: »Előre!«. S mentül magasabban lobogtatja ezt a zászlót, s mentül hangosabban kiáltja a lelkesítő szót, amelyet ráirt, annál megvetőbben gúnyolja a politikus, s az ítélete így hangzik: Fantasztá! Poéta!

Ebből a küzdelemből, amelyben a poéta mindig alul marad, mégis sok áldás fakad. Mert a költő és a köl-

tészet hatása szerencsére nagyobb, mint a politikáé és a politikusé, s mikor ez utóbbi észreveszi, hogy a közvélemény nem feléje, hanem a költő felé hajlik, akkor — azért politikus! — magáévá teszi annak az eszméit és a reformtörekvéseit, ki-sajátít és elrekkvirál belőlük valamennyit, s (ez is igazi politikusszólam) cum grano salis meg is hirdeti őket. A politikusok eszméit sőt néha egész programját azok az írók szolgáltatják, akiket fantasztáknak gúnyolnak és poétáknak csúfolnak, pedig valósággal vates-ek és próféták, akik messze látnak a jövőbe (sokkal messzebbre, mint a rövidlátó politikusok), s olykor csalhatatlanul tudják megjósolni, ami ötven esztendő múlva lesz, míg a magasan fölöttük álló s őket alaposan fitymáló »országjár«-ok sokszor azt se tudják megjövendölni, hogy mi fog történni öt hét múlva. Aki már meginterjuolt »államférfiak«-at, mint számtalanszor én is, az bizony nem egyszer megsajnálhatta e hatalmas urakat, hogy mily bizonytalanul tapogatóznak s milyen alternatív prognózist csinálnak, ha a jövőről van szó. S az is bizonyos, hogy ha egyáltalában nem bocsájt-koznak jóslásokba és szfinkszerűen hallgatnak a várható eseményekről, akkor ezt nem azért teszik, mert van valami elhallgatnivalójuk, hanem azért, mert nem tudnak semmit.

S a gyakorlati politika sokszor nem is áll egyébből, mint bölcse elpalástolásából a tájékoztatatlanságnak... A pillanatnyi siker, a mai nap tapsa s az újságok elismerése mégis az övék, a politikusoké, mert amit a költő jósol, csak ötven év múlva valósul meg (s így neki csak egy későbbi nemzedék tapsolhat), míg a reálpolitikusknak holnaputánra szóló sejtése — ha nem az ellenkezője történik meg — hamar beteljesedhet.

Higyjék meg, kicsi ember a politikus, bármilyen nagy máskülönbben, a költő mellett, s a történet (ha csak nem politikus írja) majdnem mindig az utóbbi emlékének áldoz nagyobb kegyelettel, míg a kortársak leg-többjének, a politikusknál is kevésbé költői tömegnek, a száraz újságolvasónak és minden pártembernek a »reális« politikus imponál s nem a »fantasztá« poéta.

Ha mégis látnak olyan politikust, aki azzal a jelszóval küzd és kormányoz: »előre!«, s a kultura fejlesztésére s a népjóléti intézményekre nagyobb gondot fordít mint a kicsinyes egzisztenciákra, akkor tudhatják, hogy a költő az a politikusban, aki így dolgozik. Mert némely politikuskban — ha nem is az ő szerencsésére, de a közélet szerencsésére — költő is lakik. S ez a legne-mebb elementum benne.

Baedeker.

KISEBBSÉGI ÉLET

•••

Az erdélyi határzónában már évek óta hadiállapot van és mindazok, akik a legkisebb kihágást is elkövetik a végeken: Temesvártól föl Nagyváradig, hadbírósg élé kerülnek. A hadbírósg Kolozsváron, bent Erdély szívében székel, ahova a vádlottak rendszerint saját költségükön utaznak be, hogy igazságot tegyenek felettük. A napokban három szegény magyar didergett a szigorú katonabíró előtt; az egyik falusi gépjavitó mester, a másik kovácsinas, a harmadik pedig egy nagyváradai kereskedő volt. A gépjavitó mestert — akit a biharmegyei Arpadról parancsoltak be Kolozsvárra — azzal vádolták, hogy műhelyében engedély nélkül tartott fegyvert. A bíróság előtt azt vallotta, hogy a nála talált vadászpuskát javítás céljából küldte neki az egyik községbeli gazdaember. Szerencséje volt: fölmentették, de a költségeit nem térítették meg. A kovácsinasnak az állampolgárságát nem találták rendben a katonák, akik két hétig toloncolták Nagyszalon-tára, Kötégánra, majd két izben Kolozsvárra, de a hatóságok sehol sem vették át a fiatal gyereket. Utoljára is hadbírósg élé állították, amely rögtön szabadonengedte a kovácsinast és fájdalomdíj fejében — igazolványt is adott neki. A nagyváradai kereskedő már nem uszta meg simán az eljárást, pedig neki volt leginkább igaza. A katonaugyész azt állította, hogy katonaszökevény, mire a kereskedő felmutatta leszerelési igazolványát: tíz hónapot becsületesen leszolgált Nagyszébenben. Mégis elmarasztalták. Tíz napi fogházat kapott.

*

A szalacsi csendőrőrmester nagy ur a maga portján. Mindenki köteles meg-süvegelni, akár falubeli, akár idegen az illető. Történt azonban, hogy Hoffmann József szaniszlói kereskedő Szalacson járván, elment a csendőrlaktanya előtt és nem köszönt a falusi kiskirálynak. Meg se billentette a kalapját. A csendőrőrmester megállította: Nem tudja, ki vagyok én? A kereskedő: Most látom először, fogalmam sincs, hogy kicsoda. Majd megtanítom én illemre — dühöngött a kiskirály és bevittette a kereskedőt a laktanyába, ahol először két csendőrrel véresre verette, azután pénzt követelt tőle, kétszáz lelt büntetésből, mert nem köszöntötte. Hoffmann József látta, hogy a csendőrőrmesterrel jó szóval nem boldogul, lefizette a váltásdíjat, nagyot köszönt — jó mélyen megmerítette a kalapját — és sietve eltávozott a veszedelmes községből.

*

A direktorium körül még mindig folyik a harc az erdélyi magyarok között. A kolozsvári, nagyváradai és temesvári magyar lapok sorra megszólaltatják azokat a vezetőköröket, akik az intézőbizottság terve ellen vannak és akik direktorium helyett elnököt kívánnak a Magyar Párt élére. A vitába legutóbb a gyergyói magyarok reprezentáns vezére: Görög Joakim szenátor is beleszólt, aki véleményét a következőkben fejtejté ki:

— A direktorium létesítése alapszabályellenes. De ettől eltekintve, működése nehézkes és késcdelmes. Az intézőbizottság elmulasztotta indokolni, hogy miért jobb a direktorium az elnöknel. Az én véleményem szerint az elnök működését ellenőrizni, illetve értékelni mindenkinek jogában áll és könnyebb is. Egyenesen szégyennek tartanám, ha direktoriumot biznánk meg pártunk vezetésével. Szegénységi bizonyítványt állítanak ki ezzel arról, hogy egész Romániában nincs a magyarság között az elnöki tiszt betöltésére hivatott ember.

*

A német kisebbséggel nem békülünk ki — mondotta a cseh nemzeti szocialisták prágai gyűlésén Nemece szenátor — mert nincs rá szükségünk. A németek a csehszlovák köztársaságban nem a legkívánatosabb elemek. Ha létre-

jönne a Treuga Dei, köztük és miköz-tünk, azonnal a területi integritás ellen küzdenének és elszakadnának az ország egységétől. Így beszélt sok nemes patrióta, aki többre becsüli a hatalmat a népek békéjénél.

*

Kém, aki perel címen emlékeznek meg a szlovákiai lapok Dávid Adolf érdekes pöréről, amelyben rövidesen a kassai tábla mond ítéletet. Dávid Adolf husz-ezer csehkorona s kamatai iránt indított

per Blecha beregszászi rendőrbiztos és Toupalih munkácsi zsupán ellen. Keresetében Dávid előadta, hogy az alperesek megbizásából kémkedési munkálatokat végzett Magyarországon, de a kikötött gázsit nem kapta meg. Az elsőfoku bíróság a keresetet elutasította azzal, hogy a kémkedés erkölcstelen cselekedet és az ebből folyó követelések nem részesíthetők bírói oltalomban. A pör most a kassai tábla előtt fekszik, melynek döntését nagy érdeklődéssel várja Szlovenszko közvéleménye.

November 16-án ül össze a karlovci-i püspöki zsinat

A Gregorián és Julián naptárak egyesítése

Dimitrije, beogradi patriárka november 16-ára Sremski Karlov-cira ülésre hívta össze a négy görögkeleti szerb püspökből álló püspöki zsinatot, amelyen maga a patriárka fog elnökölni.

A karlovci püspöki zsinatnak ez alkalommal rendkívül fontos tárgysorozata lesz.

Mindenekelőtt az ekumenia-i egyetemes görögkeleti egyházgyűlésen való részvétel kérdése kerül szóba. Ezen az egyetemes orthodox gyűlésen, — amelyen minden ország, ahol orthodoxok élnek, képviselve lesz — a jeruzsálemi patriárka fog elnökölni és azon részt fognak venni a konstantinápolyi, az alexandriai, az antiochiai (Kisázsia), a tichoni (orosz) és a beogradi patriárkák, továbbá a világ minden görög-

keleti püspöke és így a görögkeleti szerb püspökök is.

A zsinat napirendjén szerepel továbbá az egyházi törvények szükségessé vált és a mai viszonyokhoz mért módosítása.

Fontos tárgya a több napig tartó zsinati üléseknek a Gregorián és Julián naptárak egységtésének kérdése.

Tárgyalni fogják az amerikai görögkeleti szerb egyház szervezeti szabályzatait is.

A napirend tizenhét pontból áll és a folyó ügyeken kívül nagyobb jelentőséggel bír a tuzlai püspöki szék betöltése, miután a tuzlai szerb püspököt Vrsacra helyezték át. Szóba fog kerülni még a bihácsi püspökség létesítésének kérdése és a papnövélde megszer-vezése is.

Coolidge győzött

az amerikai elnökválasztáson

Dawest alelnöknek választották — Zavargások Chicagóban

Newyorkból jelentik: A kedden lefolyt elnökválasztáson Coolidge abszolút többséggel győzött ellenfeleivel: a demokrata Davis és La Follette szenátorral szemben.

A választások első része, amelyen elnököt, alelnököt, 32 szenátort, 435 kongresszusi tagot és 43 kormányzó-t választottak, nyugodtan folyt le. Az urnáknál közel harmincmillió szavazó jelent meg, jóval több, mint az előző választáson, amikor csak huszonkétmillió volt a választók száma. Coolidge az Unió közepső és keleti részén kapta a legtöbb szavazatot, míg a nyugati részen La Follette kapott többséget. Davis, a demokraták jelöltje a déli kerületeket hódította el, anélkül azonban, hogy a republikánusok szavazóinak számát megközelítette volna. A választók nagy részvétele folytán a szavazatok megszámlálása hosszú ideig fog tartani és a végső eredmény csak pár nap múlva kerül nyilvánosságra.

Az elnökválasztáson eddig Coolidge 315, Davis 114, La Follette pedig 63 szavazatot kapott. A legtöbb államban és vidéki kerületben Coolidge döntő többséggel vezet. Massachusetts, Kansas és Illinois államokban tömör a többsége. A legnagyobb centrum, a Kelet és Chicago Coolidge-ra szavazott. A newyorki lapok Coolidge győzelmét első sorban Dawes tábornok nagy egyéniségének tulajdonítják, aki Coolidge mellett fölényes többséggel kerül az alelnöki székbe, akinek tevékenysége dicsőséget szerzett Amerikának, mert Európa talpraállítása rokonszenves dolog az amerikai közvélemény szemében. A republikánusok részéről a legjobb kortesfogásnak bizonyult, hogy Coolidge együtt-

ment harcba Dawes tábornokkal.

A Newyork Herald közlése szerint Newyork állam kormányzóivá újból James Smithet, Chicago állam kormányzóivá pedig Borah szenátort választották meg.

Válság a demokrata-pártban Dawis bukása miatt

Coolidge győzelme máris válságot idézett elő a demokrata-párt körében. A párt egyszerűen nem tekint többé vezérének Davis elnökjelöltet, aki szülőföldjén, Virginiában is vereséget szenvedett és elnökévé Mac Adoo-t, Wilson vejét tette meg.

A köztársasági párt az új szenátusban csak két mandátumot nyert. La Follette számottevő ellenzék vezéréként fog megjelenni a törvényhozás termében.

Véres incidensek a választásokon

A választásokat több helyütt véres incidens zavarta meg. Chicagóban egy embert megöltek és egy rendőrt megsebesítettek. A chicagói zavargások miatt tizenegy embert letartóztattak. Michiganben revolverlövéllyel halálosan megsebesíttek a választási elnököt. Más városokból hat gyilkosságot jelentenek. A legtöbb helyen a Klu-Klux-Klan antiszemita szervezet inszenálta a vérengzéseket, azért, mert a szervezet jelöltjeit sehol sem választották meg. Lesingtonban két férfit agyonlőttek és egyet súlyosan megsebesítettek.

Coolidge folytatni fogja Európa támogatását

Coolidge elnök győzelme után a Fehér Házban kijelentették, hogy Washington továbbra is folytatni

fogja Európa támogatását, különösen a valuták stabilizálása és a gazdasági helyzet szanálása tekintetében, de katonai célokra egy államanak sem fog az Unió hitelt engedélyezni.

Coolidge pályafutása

A kedden megválasztott elektorok következő év január hónapjának második hétfőjén összejönnek s a kapott utasításhoz képest leadják a szavazatukat. Mint hogy a megválasztott 531 elektor közül az abszolút többség azt az utasítást kapta, hogy Coolidge-ra adja szavazatát, ennek következtében Calvin Coolidge-ot az amerikai Egyesült Államok négy esztendőre megválasztott elnökének lehet tekinteni.

Calvin Coolidge ötvenkét esztendő, eredetileg ügyvéd volt s csak később lépett politikai pályára. Szenátorrá választották, azután szülőföldjének, Massachusettsnek, kormányzója lett. 1920-ban őt választotta a köztársasági párt alelnökének, míg az elnök Harding lett. Harding a múlt év nyarán meghalt, helyét a törvény értelmében autentikus Coolidge foglalta el. Az új elnök folytatta elődje politikáját, a melyet abban lehet röviden összefoglalni, hogy a trösztök és a hatalmas vállalatok érdekeit nem zavarta. Európával szemben pedig a be nem avatkozás elvét vallotta.

A mostani választási kampány alatt a köztársasági pártnak nagy akadályokkal kellett megküzdeni. Mindenekelőtt súlyosan nehezedett Coolidge-ra és pártjára az a panamavád, amelyet néhány miniszterre sikerült rábizonyítani. Sok szemrehányás érte ezt a pártot európai politikája miatt is, — de mindezekkel szembe tudott szállani. Egyrészt azért, mert a demokrata-párt megszólva, lanylán s igazi vezér nélkül vette fel a harcot, másrészt pedig azért, mert harmadik jelöltként az a La Follette lépett fel, akit — okkal vagy ok nélkül — kommunistának állították a közvélemény elé.

George Washington óta Coolidge a harmincadik elnök, aki a Fehér Ház lakója.

Jugoszlávia támogatja

a cseh szakadár egyházakat

Az egyik frakció a szerb orthodox egyházhoz csatlakozott

Mint ismeretes, a cseh katolikus papság körében a háború után forradalmi mozgalom indult meg a katolicizmus megreformálására. A mozgalom vezetői 1920-ban emlékiratot nyújtottak át a pápának, amelyben önálló cseh patriarchátus megalkotását, a cseh nyelvnek a szentmisében való használatát és csehnyelvű breviáriumot kértek. A memorandumnak negyedig pontja a pápi nótlenség eltörlésére vonatkozott. A pápa a cseh klérusnak a három első pontra vonatkozóan tett ugyan engedelményeket, de a negyedik pontot kerekén visszautasította. Ezért mintegy hetven pap kivált az egyházból és megalkotta a cseh nemzeti egyházat. A cseh nemzeti egyház vezetőjévé dr. Fersky Károly volt pilsoni hittanárt választották meg. Hamarosan kidolgozták az új egyház krédóját is, amely felújítja a huszitamoizgalom hagyományait.

A múlt évben a cseh nemzeti egyházban éles ellentétek merültek fel, amelyek a nyáron szakadáshoz vezettek. Fersky ugyanis annyira ment reformterveiben, hogy lassanként nemcsak mindent, ami a katolicizmusra vonatkozott, törölt programjából, hanem Krisztus istenségét is tagadásba vette.

Fersky ellen elsőnek Gorezd-Pavlik lépett fel, aki nem annyira cseh

nemzeti egyházat, mint inkább pravosláv egyházat akar. Fersky és Gorezd között az újságokban és folyóiratokban éles vita folyt. Fersky szemére vetette Gorezdnak, hogy elárulta a cseh ügyet és az orthodox, illetve a szerbek szolgálatába állott. Kimutatta, hogy Gorezdet nemcsak a szerb egyház, hanem a jugoszláv kormány is támogatja. Fersky szerint a beográdi kormány két évvel ezelőtt hárommillió dinárt juttatott el Dositey utján Gorezdnak az orthodox-mozgalom céljaira és ugyanezen a címen a kormány múltévi költségvetésében is egymillió dinár szerepel. Ez a leleplezés kissé kellemetlenül hatott Gorezdra, akit több cseh híve cserben hagyott, a morvapapság azonban híven kitartott mellette. Fersky támadásának különben az lett az eredménye, hogy Gorezd Brünnben a minap nyíltan és ünnepélyes formák között csatlakozott a szerb orthodox egyházhoz. Ezen az aktuson jelen volt Dositey nisi püspök is, aki a csatlakozást a szerb egyház egyik legnagyobb tényének mondta.

Vasárnap nem lehet országos vásárt tartani

A szociálpolitikai miniszter rendelete

A szociálpolitikai miniszterium néhány nappal ezelőtt rendeletet adott ki, amely szerint a jövőben vasárnap és hivatalos ünnepnapokon, amelyekre az ünnepi munkaszünet kötelezettsége kiterjed, nem szabad országos vásárt tartani. Egyben felhívta a miniszterium a vásárlókkal bíró községeket és városokat, hogy közöljék, hogy az ünnepnap helyett mikor akarják a vásárt megtartani.

A vajdasági városokban és községekben — különösen ott, ahol földművesek vannak többségben — a szociálpolitikai miniszterium rendelete nagy elégedetlenséget kelt, mert éppen a lakosság érdekében tartották ünnepnapon az országos vásárokat. Ezzel ugyanis azt akarták elérni, hogy a gazdák és földművesek, akik az országos vásárokon szokták állataikat eladni és házi szükségleteiket beszerezni, ne veszítsenek munkanapot. A vásároló iparosoknak is munkanap-megtakarítást jelentettek az ünnepi vásárok. Értesülésünk szerint éppen emiatt a községek nagy része a rendelet visszavonását fogják kérni.

Ötmillió dinár kövezésre

Novisad új utakat épít, rendezi a hidfő környékét, javítja a közvilágítást

Novisad város kövezési és közvilágítási bizottsága dr. Stefanovics Zsárkó polgármester elnökletével szerdán délután ülést tartott, amelyen a városi mérnöki hivatal előterjesztette részletes kövezési programját. A külterületi utak kövezési munkálataira öt millió dinárt irányzott elő a mérnöki hivatal. A bizottság hosszas vita után elhatározta, hogy a Magyar ucca kövezésére előirányzott 700.000 dinárt nem állítja be a költségvetésbe, hanem sürgős megkeresésben felkéri a kormányt, mert az állam jogtalanul kövezetvényt szed a városban a vasutól beérkezett áruk után, — hogy juttasson a városnak kamatmentes kölcsönt, amelyet a Magyar ucca kövezésére fognak felhasználni. Elhatározta a bizottság, hogy a Staricina (régi neve Gyik-ucca), a Kisfaludy uccát, Archimandrita Rajicsa (Kereszt), a Gyorgye Brankovicsa, a Gundulicseva (Cseneji) uccákat és a St. Jovana teret makadánal, a Deszpot Jovana (Gyár) és a Ljubljanska (Szt. István) uccákat terméskövel kiköveztetni.

Továbbá elhatározta, hogy az új hidhoz vezető új főucca: a Kraljica Marija sugáru felültöltésén egy és fél millió dinár költségelőirányzattal megkezdik, ugyancsak feltöltik további fél

millió dinár költséggel a Duna uccából az új hidig és az Ormánytöltésről az új hidig nyitandó új uccákat.

A bizottság a légszuszgyár mögötti nádasal benőtt terület mentén létesült lakóházakhoz vezető két uccát is feltölteti. Foglalkozott a bizottság az új hid környékének rendezésével is. A hidfőnél két oldalon egy-egy park lesz, amelyhez a budai halászbástyához hasonló kőkorlátos márványlépcső vezet majd le.

Egy Szuboticáról kiutasított tisztviselő Budapesten a Dunába akarta dobni a gyermekét

Két hónap óta családjával együtt állás és lakás nélkül nyomorgott

Budapestről jelentik: Kedden este a Margithid közepén egy férfit vettek észre a járőrelők, aki karján egy kis gyermeket tartott és beakarta dobni a Dunába. A járőrelők hozzáugrottak és megakadályozták szörnyű tettében. Nyomban rendőrt hívtak, aki a Margithid budai hidfője mellett megtalálta a gyilkosságra elszánt férfi feleségét is három gyermekével és az egész családot előállította a főkapitányságra.

A kihallgatások során kiderült, hogy a férfi Vojudetzky Rezső 41 éves kereskedelmi alkalmazott, akit ezelőtt két hónappal kiutasítottak Szuboticáról és aki azóta családjával együtt Budapestre jött és itt próbált elhelyezkedni. Hasztalan volt azonban minden kísérlete, nem tudott álláshoz jutni. Miután annyi pénze nem volt, hogy lakást vehessen magának, a nappalokat családjával együtt az uccán töltötte, éjszaka pedig különböző várótermek-

A hidfő ilyen módon való elkészítése hét millió dinárba kerül, amelynek költségeit Novisad város 2—3 éven át beállítja a költségvetésbe.

Végül a bizottság az uccai világítás megjavítására negyven új uccai lámpa felállítását határozta el a főútcán levő 15 darab 200 wattos lámpát 500 wattos 1000 gyertyafényű világításra cserélteti ki. A világítási berendezésnek a bizottság határozata szerint december elsejére el kell készülni.

ben aludtak.

Kedden délután szóváltása volt a feleségével is. Éppen a hidon jöttek át és az asszony zsörtölődött vele, hogy nem néz eléggé állás után, majd kijelentette, hogy ő ezt nem bírja tovább. Erre, hogy véget vessen a vitának, azt mondta a feleségének:

— Ha nem hallgatsz, a gyerekekkel együtt beugrom a Dunába.

Az asszony jajgatni kezdett, segílyért kiáltozott, nagy csödület támadt. A járőrelők közül többen lefogták a férfit, majd rendőr is jött, aki elvette a gyermeket és bekísérte a férfit a rendőrségre.

A vallomás után a rendőrség Vojudetzky Rezsőt őrizetbe vette, az anyát pedig a négy gyermekkel, a 11 éves Rózával, a 10 éves Rezsővel, a 4 éves Emillel és a másfél éves Mariskával a rendőrkapitányságra kísérték át, ahol további elhelyezésükről gondoskodni fognak.

Ujra kell fizetni dinárban

a koronában kivetett harmadosztályu kereseti adót

A szuboticei városi adóhivatal tévedése

Az adófizetés körül támadt újabb zavarok — amelyekről a Bácsmegegyei Napló már szerda reggeli számában megemlékezett — most tisztázódtak. Kedden ugyanis az a meglepetés ért több szuboticei adófizetőt, hogy a városi adóhivatalban, ahol adóbizonyságot akartak kiváltani, újból követelték tőlük az elmúlt évekre már megfizetett harmadosztályu kereseti adójuk négyeszeresét. Az adóhivatal követelése valósággal riadalmat okozott az érdekelték között, akik a sokaita súlyos adók terheit amugyis nyögik, most egy már régen lerótt adó terhei megsokszorozva szakadt a nyakukba.

Az egyszer már befizetett adóknak másodszeri behajtása ügyében kérdést intéztünk Vidakovics Jánoshoz, a szuboticei városi adóhivatal főnökéhez, aki a következőket mondotta a Bácsmegegyei Napló munkatársának:

— A harmadosztályu kereseti adót az 1922. évtől kezdve dinárértékben kellett kiszámítani és behajtani. Tévedés folytán azonban egyes körök adóhivatalai az 1922., 1923. és 1924. évekre is koronaértékben vetették ki a kereseti adót, ugyanakkor, amikor más körökben szabályszerűen dinárértékben vetették ki az adókat. A tévedésnek fő oka az, hogy még mindig csak az 1920. évi adókivetés áll rendelkezésünkre, mint adóalap és miután ez még koronaértékben van kiszámítva, a körök adóhivatalok egyrésze továbbra is ez után az alap után indulva vetették ki a harmadosztályu kereseti adót, akkor is, amikor azt már dinárértékben kellett kiszámítani. Ennek következtében most nándazóktól, akik az 1923. és 1924. évekre is koronaértékben fizették be kereseti adójukat, behajtiuk a már befizetett és tulajdonképpen befizetendő összeg közötti differenciát. A

kereseti adónak dinárértékben való összegét most az idei év utolsó negyedére szóló adókkal együtt kell befizetni.

Az adóhivatal tévedésére úgy jöttek rá, hogy Vidakovics adófőnöknek feltűnt az, hogy az utóbbi években sokkal kevesebb adó tolyt be, mint amennyit előirányoztak és a feltűnően nagy adóhátralékok okának kutatása közben jöttek rá, hogy a legtöbb körök adóhivatal tévesen koronaértékben számította ki és hajtotta be a harmadosztályu kereseti adót.

Igy magyarázzák az adók másodszeri behajtását a városi adóhivatalban és ha helytálló ez a magyarázat, az csak ismételtet azt bizonyítja, hogy az adó-dzsungelben teljes zűrzavar uralkodik és maguk az adóhivatali közegek is teljesen ötletszerűen vetik ki az adókat, az egyik körök adóhivatal épp a négyeszeresét annak, mint a másik. Ezt a fejtelenséget és ezeket az állandóan megismétlődő tévedéseket azután a közönségnek kell drágán megfizetni, amikor — mint a jelen esetben — évek múltán újra behajtiuk rajta egy már régen megfizetett adónak a négyeszeresét.

ROSSIJA-FONCIÈRE

biztosító-és viszontbiztosító társaság

Tűz-, élet-, betörés-, transport-biztosítás

Fióklgazgatóság:

Subotica, Aleksandrova ulica 4.

(Rossija-Foncière palota) 6635

Rablás — ecetsavval

Titokzatos látogatók egy temerini tanyán

Hevér József temerini gazda hétfőn Srbobrába ment. Temerini tanyáján csak három éves kislánya maradt otthon, egy tizenöt esztendőes cseléd felügyelete alatt.

Délben két jólöltözött idegen lépett be a Hevér-portára. A cseléd lány elébük ment, megkérdezni, hogy mit akarnak. Válasz helyett a két ismeretlen férfi megragadta a cseléd lányt s a szájába nagymennyiségű ecetsavat öntött. A lány a mérges folyadéktól elvesztette eszméletét. Az idegenek erre bementek Hevér lakásába s a három éves kislánynak is ecetsavat öntöttek a szájába. A maró folyadék a kislány száját is őszegegette, úgy hogy ez kiáltani nem tudott s a nagy fájdalomtól elájult. Az idegenek erre nekiesetek a szekrényeknek, ruhát, fehérneműt kidobáltak belőle, de mert pénzt nem találtak, eltávoztak anélkül, hogy valamit elvittek volna.

A cseléd lány nem sokkal a rablók távozása után magához tért, fellármázta a szomszédokat, akik a temerini rendőrséget értesítették a titokzatos rablásról. A rendőrség megállapította, hogy a rablást olyanok követték el, akik Hevér viszonyaival ismerősök. Hevér ugyanis néhány nap előtt eladta pancsevíz házat s azért 40.000 dinár készpénzt kapott. A rablók valószínűleg ezt a pénzt keresték.

A rendőrség folytatja a nyomozást.

Okirathamisítással

vádolt ügyvéd

A budapesti ügyvédi kamara afférja a budapesti dandárbíróssággal

Budapestről jelentik: Ellenbogen Mór adonyi fűszerkereskedőt a múlt év nyarán kémkedés miatt a katonai ügyészség letartóztatott és hosszabb ideig fogvatartott. Ellenbogen Mórral a fogsága alatt senki sem érintkezhetett és családtagjai sem. Ellenbogen Mór nem választhatott magának védőügyvédet sem és éppen ezért öccse Ignác, aki Sümegen rabbi, Darvay János dr. ügyvédet bizta meg bátyja védelmével. Ellenbogen Mór később átkerült a polgári törvényszékhez, amely a súlyos vádak alól felmentette.

Ugyanekkor a budapesti honvéd dandárbírósság átiratot intézett az ügyvéd kamarához, amelyben Darvay János dr-t magánokirathamisításért vádolja. A magánokirathamisítást azáltal követte el az ügyvéd, hogy az ügyvédi meghatalmazásra Ellenbogen Mór nevét mással iratta alá.

Az ügyvédi kamara fegyelmi bírósága most fölmentette Darvay János dr-t a vád alól.

Az indokolás a következőket mondja: — Bár szokatlan dolog az, hogy ügyvéd nem magától a meghatalmazó kezeírásától származó aláírással ellátott meghatalmazás alapján lép fel, mégis tekintettel arra, hogy az eset körülményei és így különösen az Ellenbogen Mórral felvett jegyzőkönyv is igazolják azt, hogy az aláírás olyan személytől ered, akit nevezett az ügyvéd megválasztására megbízott, tekintettel továbbá arra, hogy panaszlott minden törekvése dacára heteken keresztül nem tudott engedélyt kapni arra, hogy a letartóztatott Ellenbogen Mórral érintkezésbe léphessen és tőle közvetlenül meghatalmazást kapjon, mindezeknél fogva Darvay János dr. eljárásában ügyvédi kötelességét vagy fegyelmi vétség tényálladékát megállapítani nem lehetett.

Darvay János dr. kézhez kapván az ügyvédi kamara fegyelmi bíróságának határozatát, azonnal két feljelentést tett. Az egyiket hivatalos hatalommal való visszaélés címén, amiért a gyanúsítottal való beszélgetésben heteken keresztül megakadályozták, a másik feljelentést hatóság előtti rágalmozás címén tette meg, az alaptalan feljelentés miatt.

TINTA

Vad cserebere

Nézem azt a vad csereberét, melyet itt köröttem iolytatnak az emberek!

Máról-hoinapra állásokat, foglalkozásokat változtatnak. Semmisen állandó. Mennek előre, egy ingó társadalom talaján, hátukon házuk, keblükön kenyerek. Nincs ma az a tudós, ki elkészíthetné a cím- és lakjegyzéket, hiszen mire az utolsó ívek kikerülnének a nyomdából, máris újat kellene nyomtatni. Néhány különös arcélet megrajzoltam jegyzőkönyvemben, hogy el ne felejtsem őket s nyoma maradjon az életek e végeladásának. Jegyzőkönyvet közlésem úgy, amint papírra vettem, előre is bocsánatot kérve az alábbiaktól, kik mind ismerőseim, vagy jóbarátaim. Nem a személyükre célok, csak a szerepükre, melyet ebben a komédiában vagy tragédiában vállaltak.

...Egy bankhivatalnokból, kit B-lstára helyeztek, vasutas lett. Viszont egy vasutásból, kit B-lstára helyeztek, bankhivatalnok lett. Miért és hogyan?

...A jósnő most nálunk vasal. Nem láttam még olyan vasalónőt, ki azelőtt jósnő volt. Mit jósló? Tízóráira vajaskenyeret és sört, oszonnára kávét és zsemlyét, magának.

...Barátom, miután hazajött a front-ról s máshoz nem tudott kezdeni, patkánymérget gyártott, nagyban. Tavaly a karácsonyfám alá küldött is ajándékul két hatalmas palack mérget, noha patkányaim egyáltalán nincsenek. Nem kóstoltam meg, de azt mondják, elég józú. Főképp a patkányok voltak ezen a véleményen. Mind meghiztak tőle. Ezen ment tönkre. Most egy könyvkiadócéget vásárolt. Azt reméli, hogy ezen a téren majd érvényesül, amit hiszek is. Patkányai nem pusztultak el. Írói biztosan mind elpusztulnak. Írókat írt.

...Valaha tornatanár. Ma villamoskalauz. Holnap talán már ellenőr.

...Oreg sugóné a krisztinavárosi piac-kofa. A színháznál azt hibáztatták, hogy nagyon hangosan sug, itt azt, hogy nagyon halkán kiabál. Furcsa, az emberek soha sincsenek megelégedve.

...Kegyszerárús. Imakönyveket, rózsafüzéreket, tömjént árult. Nyelvtanár, német órákat ad házaknál csekély díjazásért.

...Egy néptanító, ki olyan sovány, mint az ujjam s jól tud hegedülni, táncmesternek ment vidékre. Budapesten szégyelné.

...Ez a csempész mostan lirai költő.

...A szerkesztőségi szolga lapja megszünt. Évekig bolyongott facérul, kenyér nélkül, mert hozzászokván a telefoncsörömpölés lázához, a szellemi élet fölényéhez, nem tudott behelyezkedni a polgári társadalom rendjébe. Aztán kiegészítő egy kutyanyíró-intézetben, gőzfürdői dögönyöző, laboráns a homeopata-gyógyszertárban. Szóval utolsó lehelletéig művész.

...Végzett török pap, soffőr

...Több színész nő csapott fel masamódnak. Masamód-lányokból azonban már nem lesznek színésznők. Ilyesmik csak a régi mesékben történtek meg, 1914 előtt, Krisztus születése után.

...Tanárjelölt, aki kocsmáros. Sekrestyés, aki gyorsíró. Nyugalmozott tüzoltóparancsnok, aki lakásügynök. Tözsdebizományos, aki szobafestő. Operai kardalos, aki előbb házimester Kispesztén, majd a szőnyegüzlet kirakatában, arabnak öltözve, perzsákat foltoz. Zongoratanárnő, aki cigarettákat főlt. Finn-ugor nyelvész, aki szinpadit kellé-

kes, ő készíti a keménypapírból való peccsenyét, tengerifü-salátával meg a kávéval festett vizet, melytől a színészek berugnak, azonkívül az Ady-matinekön olykor szaval is.

Öreg, kedves nyomdász. A háboru alatt elborult az elméje. Ma apostol, kiáltványokat ír az Emberiség érdekében, melynek megváltásához ragaszkodik. Négy kisfia van, kik, mint állítja, kisapostolok. Mostani állása, orvosai véleménye szerint, örökösnek tekinthető, nem kell attól tartania, hogy bármely rendelet folytán elveszti.

...Diszletező és segéd-pribék. Új mesterségét mellékfoglalkozásként üzi, titokban. Két állása különben nem »incompatibilis«. A színházi előadások este vannak. A kivégzések reggel.

...Egy forradalmár, ki annak idején nagy szerepet játszott, cukrász Vencében. Általában a forradalmárok a

keserű tapasztalatok után gyakran niennek erre az iparágra, nem tudni miért.

...Ebből a talpig becsületes, művelt, komoly urból pedig, ki tökéletesen tud írni, olvasni, több nyelvet beszél, mindenki meglepetésére, politikus lett.

Szegény embertársaim, mindnyájatokban van valami a szentekből, csak az a baj, hogy meg is kell élnetek. Rólatok eszembe jut valami, amit most hallottam egy newyorki írótól. Náluk a rokoni kavargásban gyorsan változnak a városrészek lakói. Így történt, hogy egy napon a methodista hitfelekezet hívei mind elköltöztek abból a negyedből, hol templomuk áll, minek következtében a templomra másnap ezt a hirdetést bigygyesztették: »Ez a templom bármely más hitfelekezetnek azonnal kiadó«.

Ti is ilyen megcsufolt templomokhoz vagytok hasonlók.

Kosztolányi Dezső.

Radics szerb parasztpártot szervez

A horvát parasztvezér nem tett királysértő kijelentéseket

Beogradból jelentik: Szerdán az esti folyamán nem voltak újabb politikai jelentőségű kihallgatások az udvarnál. Egyes verziók szerint csupán Nincsićs külügyminisztert fogadta a király. A blokk vezetőinek esti tanácskozásán semmiféle érdemleges határozatot nem hoztak.

A válság teljesen nyitott s egyelőre az egymással teljesen ellentétes kombinációknak egyforma esélyük van. A késő esti órákban politikai körökben az a vélemény alakult ki, hogy vagy a Davidovics-kormány reaktiválása, vagy a Pasics-Pribicevics-féle választási kormány kinevezése hozhat csak megoldást. Zagrebi jelentés szerint a „Slobodni

Dom" szerda délutáni számában Radics kijelenti, hogy a Vreme és a Politika beszédének a királyra vonatkozó kijelentését meghamisította. Egy másik cikkben Radics éles támadást intéz Csemovics belügyi államtitkár ellen, aki szerinte egyik főbűnöse a mai helyzetnek. Radicsnak ez a támadása nem meglepő, mert az utóbbi napokban Csemovics államtitkár több heves támadást intézett a Politika-ban Radics ellen.

Radics egyben bejelenti, hogy a Slobodni Dom-ból legközelebb cirillbetűs kiadás is meg fog jelenni, mihelyt megalkul a szerb parasztpárt a Radics-párttal azonos programmal, ami már legközelebbre várható.

A sentai Kadványok rejtélye

A budapesti Kuria szerint a fegyházban ülő sentai csempészkirály személyazonosságát ujjlengomattal nem lehet megállapítani

Kadvány Károly a rétsági rablógyilkos?

Budapestről jelentik: A Kuria szerdán foglalkozott Kadvány Károly zentai iparos csempészési pörével, amelyet a Bácsmegyei Napló annakidején, amikor az ítéletábra tárgyalta, már részletesen ismertetett. A Kadvány-ügyből kifolyólag a Kuria elvi jelentőségű döntést hozott, amennyiben kimondta, hogy a személyazonosság megállapítására a daktiloszkópiai fölvétel nem teljes erejű bizonyíték.

Károly, vagy Dávid?

Kadvány Károlyt a múlt év végén tizenkilenc rendbeli zsarolásért hét hónapra fegyházra ítélte a szegedi törvényszék. A zsarolások előzménye az, hogy Kadvány, aki már évek óta kizárólag csempészésből élt, 1923 októberében kétszáz darab báranybőrsapkát akart át-csempészni Magyarországból Jugoszláviába. Társa, Szűcs Péter, akire a sapkászsákok őrizetét bízta, még Magyarországon ellopta tőle a csempészárut és a szegedi alsótanyákon darabonként eladta. Amikor Kadvány rájött arra, hogy mi történt, végigjárta a tanyákat és hol detektívnek, hol pedig civilbe öltözött csendőrtisznek adva ki magát, elkobozta a vevőtől a lopott sapkákat. Néhány nap alatt visszaszerezte mind a kétszáz sapkát, amelyekkel nekivágott újból a határnak. A magyar vámőrök elfogták és kihallgatásakor kiderült, hogy a csempészésre vásárolt sapkákat zsarolással szerezte vissza, mire átkísérték a szegedi ügyészség fegyházába.

A tárgyaláson fölmerült az a gyanu, hogy Kadvány Károlyt tulajdonképpen Kadvány Dávidnak hívják és csak azért

vett föl-másik nevet, mert annakidején a rétsági rablógyilkosság ügyéből kifolyólag tizenöt évet ült fegyházban. Kadvány Károly tagadta, hogy azonos lenne Kadvány Dáviddal.

— Ő csak rokonom, — mondotta — a Dadvány Dávid apját Jánosnak hívták, anyját pedig Barna Teréznek, míg az én apám neve Kadvány Orbán, az anyám pedig Bóbány Mária.

Ennek a kijelentésnek ellenmondott az a körülmény, hogy Kadvány Károly ujllenyomata hajszálynira megegyezett Kadvány Dávidnak a bűnügyi nyilván-tartóban őrzött ujllenyomatával. A törvényszék azonban kimondta, hogy a daktiloszkópiai fölvétel csak valószínűsít, de nem bizonyít és ezért a büntetés kiszabásánál enyhítő körülménynek vette a vádlott büntetlen előéletét.

Újabb terhelő bizonyíték

Az ügyész enyhének találta az ítéletet és föllebezése folytán a szegedi ítéletábra elé került az ügy. Itt előkerült Kadvány Károlynak a háboru befejezése után kiállított leszerelési lapja, amelynek adatai szerint apját nem Kadvány Orbánnak és anyját nem Bóbány Mária-nak hívták, — mint a törvényszéken vallotta — hanem Jánosnak és Barna Teréznek. Ugy, mint a rablógyilkos Kadvány Dávid született...

— Tévedtek az adatok kiállításánál, — felelte a vádlott Kadvány — én rögtön észrevettem, de nem helyeztem súlyt, hogy egy katonai igazolványban hibásan szerepel a szüleim neve.

A tagadás nem használt. A tábla az egyező ujllenyomatok alapján kimondta, hogy Kadvány Károly azonos

Kadvány Dáviddal és tekintettel büntetett előéletére, hét hónapra fölémelte büntetését három évi fegyházra.

Kadvány az ítélet kihirdetésekor el-djult.

Nem azonos, — de a büntetés marad

A Kuria szerdai tárgyalásán a védő kérte annak megállapítását, hogy csakugyan a rétsági rablógyilkos szerepel-e vádlottként a zsarolási pörben?

A Kuria hosszas tanácskozás után arra az álláspontra helyezkedett, hogy Kadvány Károly személyazonosságát a rendelkezésre álló adatokból nem lehet kétségtelenül megállapítani. Az ujllenyomat nem döntő erejű bizonyíték és még a katonai leszerelési lap sem teszi kétségtelenné, hogy Kadvány Károly azonos Kadvány Dáviddal.

A zentai csempészkirálynak a Kuria kedvező határozatából mindanevellett nincs sok haszna, mert a tábla ítéletet a legfelsőbb fórum is helybenhagyta, azzal az indoklással, hogy tizenkilenc rendbeli zsarolásért három esztendő nem tulságosan nagy büntetés.

Hárommillió dinár birság hamis adóbevallásért

Az elbocsátott könyvelő bosszúja

Osizjéről jelentik: Sorger Sándor osizjeki nagykereskedőt, aki a gróf Pejacsevich Tivadar birtokán lévő nagykiterjedésű halastavakat bérlé, felmondásban levő könyvelője följelentette az osizjeki pénzügyigazgatóságnál, hogy háromféle könyvelést vezetett és pedig egyet a saját céljára, egyet a hatóság részére és egyet gróf Pejacsevics szemben, kinek, mint birtoktulajdonosnak szintén része van az üzletben.

A pénzügyigazgatóság megállapította, hogy a feljelentés megfelel a tényeknek és Sorger Sándort hamis könyvvizetésért, mellvel a nagyobb megadóztatás alól akarta kivonni magát, három millió dinár birságra ítélte el. Azonkívül gróf Pejacsevics Tivadar is kilenc millió dinár kártérítést igényel Sorger-től. A legjobb járt a könyvelő, aki mint feljelentő, 1,200,000 dinár jutalmat kap a hárommilliónyi birságból.

Sorger a reá kirótt birság egy részét már le is fizette, a további fizetésekre haladékot kapott.

Őrütséget szimulál a veszprémi gyilkos

Frreich tanítványa az ügyészségen

Veszprémből jelentik: A veszprémi apósgyilkosság ügyében két irányban folyik a nyomozás: a rendőrség a gyilkos feleségének szerepével foglalkozik, a vizsgálóbíró pedig már Bácsi Gézátló szeretne részletes és pontos vallomást kapni.

A veszprémi rendőrség bűnügyi osztálya szerdán fejezte be a tanukihallgatásokat, melyeknél az igényadó elv az volt, bűnös-e Bácsi Gézáni. Gyanus körülmények mutatnak bűnösségére, különösen az növelte a gyanut, hogy sem az első lövés zajára, de még Angelné segélykiáltásaira sem jött be a szomszédszobából, mintha szándékosan késlekedett volna, hogy férje zavartalanul végezhesse el gyilkos munkáját.

Angeliék másik két nevelt gyermekének, Kőszegi Istvánnak és Ilonának vallomása azután tisztázta Bácsinét ez alól a gyanu alól. A Kőszegi-testvérek ugyanis azt tanúsították, hogy Bácsiné volt az első, aki az első lövés eldördülése után kiszaladt az udvarra és segítségért kiáltott. Csak miután már kiálto-

Fascisták véres verekedése az olasz győzelmi ünnepen

Garibaldi tábornok proklamációja a fascista „kormánybanda” ellen

zásával felhívta a szomszédok figyelmét, ment be maga is Angeliné segítségére.

Bácsiné egyedül öröklő a nagy Angeli-vagyont — amely mintegy tizenöt milliárd magyar koronára rug — és Veszprémben azt beszélte, hogy emiatt igyekeztek egyesek az örökségből kizárt rokonok közül elhíresztelni, hogy Bácsiné is bűnrészes.

A gyilkos Bács Géza szerdai kihallgatása semmi eredménnyel nem járt, még a rendőrségen tett beismerő vallomásra vonatkozóan sem nyilatkozott, azt sem meg nem erősítette, sem meg nem cáfolta. Teljesen megtört, azonban kedden éjszaka szimulálni kezdett, bolondnak tetette magát, zokogott, kiabált, a haját tépte és állandóan azt a térképet kérte, melyet a gyilkosság előtt mutatott apósának és amelyen a sopronmegyei Egved, ahol Froreich gyilkolta meg apósát, színes ceruzával van megjelölve.

Felboncolták

a tornyospusztai gyilkosság áldozatát

A gyilkosok beismerték, hogy előre készülték Montányi elpusztítására

A felesége és mostohagyermekai által agyonvert Montányi Károly tornyospusztai gazdálkodót szerdán délelőtt boncolták fel dr. Davidovics Vladimir senta járásbíró jelenlétében dr. Méri Sándor és dr. Szegedi Mihály orvosok. A boncolás megállapította, hogy az ütések következtében beállott koponyacsonttörés és az agyvelősérülések elégségesek voltak a halál okozására. A boncoló orvosok állítása szerint ilyen bestialis kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság már évek óta nem fordult elő.

Mentőtana, akit letartóztatnak

Szerdán délelőtt két mentőtana jelentkezett Montányiné mellett, özvegy Csermák Péterné és Méri Sándor — mindketten a gyilkos asszony testvérei — akik elmondották, hogy a gyilkosság napján, vasárnap ebédután Montányiné elment az anyjához: özvegy Mérihöz és ott elpanaszolta, hogy az ebédnél öszszeszevesztett az urával, aki a földhöz vágta az ebédet és lefeszítette a lakásukba vezető ajtót. A tanuvallomás szerint Montányiné kérte anyját és testvéreit, hogy menjenek vele a rendőrségre feljelentést tenni, mert az ura megfenyegette, hogy agyonveri. Testvérei azonban lebeszéltek arról, hogy családi perpatvarát a rendőrség elé vigye és azt tanácsolták neki, hogy urának csak akkor tegyen szemrehányást a történetekért, ha majd kijózanodik.

Montányiné vallomásában megerősítette testvéreinek előadását, de hozzáfűzte, hogy fiúére, Méri Sándor biztatta arra, hogy üsse agyon az urát, ha az hozzá mer nyulni. A rendőrség e vallomás után Méri Sándort, a gyilkos asszony fiúvérét is letartóztatta. Méri újabb kihallgatása alkalmával azonban kiderült, hogy kijelentése nem volt olyan, amit felbujtásnak lehet minősíteni és ezért szabadlábra helyezték, de a nyomozás érdekében sem neki, sem Csermáknéknak nem szabad elhagyni a várost. Csermákné egyedül még azt is elmondotta vallomásában, hogy Montányiné Franciska lányát többször biztatta arra, hogy álljon be valahová szolgálni, mert mostohaapja nem tűri, hogy vőlegénye, Kőrösi József a házhoz járjon.

Megtörték a gyilkosok

Szerdán délután a rendőrség újból kihallgatta a gyilkos asszonyt. Montányiné fenttartotta eddigi vallomását, azonban súlyos ellentmondásokba keveredett és végül is beismerte, hogy előre készült férje meggyilkolására.

A nyomozás folyamán kiderült az is, hogy Montányiné leánya, Franciska, már három hete nagyanyjánál lakott, de vasárnap délután, amikor látogatásban volt otthon, anyja nem engedte el hazulról.

Rómából jelentik: A győzelmi ünnep nyugodt lefolyású volt, egészen az utolsóelőtti részig. A késői délutáni órákban azonban, amikor a menet a Piazza del Popolon rendezkedni kezdett, összeütközés támadt a fascisták és a Sem Benelli képviselő által alapított Italia Libera című egyesület tagjai között. Az egyesület Mateotti meggyilkolása után alakult. A fascisták ebben az egyesületben látnak legádázabb ellenfeleiket. Amikor a menet Beppo Garibaldi tábornok vezetésével el akart indulni, a fascisták botokkal és revolverekkel megtámadták az egyesület tagjait, dulakodás támadt és a dulakodás közben nyolcan súlyosan megsebesültek. Magát Garibaldi tábornokot karabinieriek fogták közre, az egyesület többi vezetőivel együtt és egy házba tuszolták, hogy biztonságba helyezték. Erre azután a Harcosok Csoportjának központi vezetősége elnökötől parancsot kapott, hogy az incidens miatt vonja be az egyesület zászlaját. Ugyanezt tette meg a Hadirok-kantak és hadiözegek központi vezetősége is. A fascisták ekkor óriási lármában törtek ki és odakiáltották a harcosok csoportja felé:

— Árulók!

A Piazza Venezián újabb összeütközés támadt a Harcosok Csoportja és a fascisták között.

A Piazza del Popolon lefolyt incidens következtében Garibaldi tábornok a következő felhívást tette közzé:

— Több ezer fegyvertelen harcost ma, a győzelem évfordulójának ünnepén, Rómában, a fascista milícia tagjai gyáva módon revolverlövéssekkel megtámadták. Mi, akik a Garibaldi-hagyománynak letéteményesei vagyunk, bejelentjük a népek a fascisták gyáva orvátmadását, amelyet ők azok ellen követtek el, akik az összes harctereken küzdöttek a népek önállóságáért. Már az a pusztá gondolat, hogy a kormány ezek a bandái azt hiszik, hogy galád tettük büntetlenül marad, a legnagyobb fokú izgalmat keltheti, mert tettük elvetemültsége fölülmulja valamennyi zsarnokság cselekedetét. A történetekért a felelősséget a fascista-kormány fejére hárítjuk.

Az olasz lapok hasábjain foglalkoznak az ünnep megzavarásával, amelynek nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Szász Zoltán ügye a magyar Kuria előtt

Az előadó-bíró védőbeszédét mondott Szász Zoltán mellett

Budapestről jelentik: A budapesti büntetőtörvényszék Seszták-tanácsa 1922 márciusában napokon keresztül tárgyalta azt a pört, amelyet az ügyészség indított Szász Zoltán és társai ellen a bécsi „Jövő” című lap számára küldött cikkek miatt. A büntetőtörvényszék 1922 március hó 24-én hozott ítéletében Szász Zoltánt bűnösnek mondta ki a magyar állam és a magyar nemzet megbecsülése ellen irányuló vétségben és ezért 2 és fél évi fogházbüntetésre ítélte el. Ugyancsak elítélte a büntetőtörvényszék egyévi fogházra a Népszava segédszerkesztőjét, Gergely Győzöt is, míg a perbefogott Bánóczy Lászlót és a Népszava gépirónőjét, Szerdahelyi Sándornét az ellenük emelt vád alól felmentette, ellenben in contumaciam bűnösnek mondta ki a törvényszék Madzsar Józsefet.

Felebbeszés folytán a budapesti ítélőtábla 1923 szeptember 5-én mondott ítéletet ebben az ügyben: Gergely Győzöt felmentette az ellene emelt vád alól, míg Szász Zoltán két és fél évi fogházbüntetését négy esztendőre emelte fel.

Szerdán tárgyalta az ügyet a kuria Ráth-tanácsa. A kuria elé most már csak Szász Zoltán és Madzsar József került, aki időközben visszakerült Magyarországra külföldi tartózkodásából.

— Szász Zoltán. — mondotta az ügy előadója, Mendelényi László kuriai bíró a szerdai tárgyaláson — író-ember, publicista, akinek politikai irányát a radikalizmus jellemzi. De Szász Zoltán kommunista nem volt soha életében. Erre két adat van: az egyik az Otthon-Körben mondott beszéde, amelyet 1919 július 7-ikén tartott és amelyben éles, erős kritikával illette a proletárdiktatúrát, a jelenlévő kommunisták heves felháborodása közepette, úgy, hogy emiatt őt másnap le is tartóztatták. De hogy Szász Zoltán nem kommunista, mutatja az is, hogy a Bécsben megjelent magyar nyelvű napilapok közül éppen a „Jövő”-vel egyezett meg, mivel cikkeket, amelyekben éles, erős kritikával illette

a magyarországi állapotokat, idehaza nem tudta elhelyezni. Összekötöttetésbe lépett Garami Ernővel és Lovász Mártonnal, akik a bécsi magyaryelvű, erősen tulzó, magyarellenes sajtóval szemben tulzóan ellenes, antibolsevista lapot alapítottak a „Jövő”-vel.

Ismertette ezután az előadó Szász Zoltánnak a „Jövő”-ben megjelent inkriminált cikkeket, amelyekben a magyarországi keresztény kurzus büntelt ostromozta és amelyekben a demokrácia kizsákmányolásának szükségességét fejtette. A törvényszéki tárgyaláson a vádlottak kérték a valódiság bizonyításának elrendelését és nagyszámu tanut jelentettek be a cikkeik valódiságának bizonyítására, a törvényszék azonban nem adott helyt a valódiság bizonyításának.

Az alsófoku bíróságok ítéleteinek és a bejelentett semmisségi panaszoknak ismertetése után dr. Polgár Viktor koronagyűszhelyettes tartotta meg vádbeszédét, amelyben a védelem által bejelentett semmisségi panaszok elutasítását kérte, de egyben alaplatannak jelentette ki az ügyészségnek azt a semmisségi panaszát is, amely szerint a cikkek alkalmasak lettek volna arra, hogy a Magyarországgal szemben ellenséges érzülettel bíró államok belügyeibe beleavatkozzanak.

A koronagyűszhelyettes után dr. Vámbéry Rusztem, Szász Zoltán védője tartotta meg védőbeszédét, amelyben azt fejtette, hogy mint minden földi intézmény, az igazságszolgáltatás is térhez és időhöz van kötve. Több mint három esztendő telt el a per első tárgyalása óta és bármilyen sötét felhők tornyosulnak is légünkön, kétségtelen, hogy most már a társadalom, a közvélemény lehiggadása állapítható most már meg. Éppen azért reméli, hogy a kuria jogászai magasata előtt érvényt szerezhet az igazságnak.

Vámbéry védőbeszéde után Ráth Zsigmond kihirdette a Kuria végzését, amely szerint az ítéletet kedden délelőtt féltíz órakor hirdetik ki.

Elhalasztották

a magyar-csehszlovák kereskedelmi tárgyalásokat

A csehszlovák delegáció nem érkezett meg Budapestre

Budapestről jelentik: A magyar kormány a csehszlovák kormánnyal történt megállapodása szerint a magyar-csehszlovák vámtárgyalásoknak november első napjaiban kellett volna megkezdődniök. A magyar delegáció a tárgyalásokra teljesen elkészített anyaggal várta a csehszlovák delegációt, amely azonban a kitűzött időre nem érkezett meg Budapestre.

A budapesti csehszlovák követségen, a csehszlovák kormány megbízottai késedelmének okáról azt a felvilágosítást adták, hogy a csehszlovák delegáció ezidő szerint az osztrákokkal tárgyal Bécsben és minthogy ugyanaz a delegáció kapott megbízást a budapesti tárgyalások folytatására is, mindaddig, amíg a bécsi tárgyalások véget nem érnek, a csehszlovák bizottság tagjai nem jöhetnek Budapestre. Hogy a bécsi tárgyalások mikor fejeződnék be, azt maga a csehszlovák követség sem tudja és így bizonytalan, hogy a magyar-csehszlovák tárgyalások mikor indulnak meg.

Fajvédő-interpelláció

Magyarország katonai ellenőrzéséről

A magyar nemzetgyűlés ülése

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlés szerdai ülésén megkezdtek a fővárosi törvényjavaslat részletes vitáját.

Hegymegi Kiss Pál a törvényjavaslatához való hozzászólás során követeli az általános, titkos választójog megalakítását. Rothenstein Mór és Nagy Vince kifogásolják a javaslat reakciós voltát. Rakovszky Iván belügyminiszter védi a javaslatot.

Zsilinszky Endre Magyarország katonai ellenőrzése tárgyában interpellált. Az új népszövetségi ellenőrzés — mondja — még súlyosabb a réginél, tekintettel arra, hogy a szomszéd államok katonai ereje megnövekedett és így Magyarország ellenőrzése szerinte feleslegessé vált. Kérdi a miniszterelnököt, hogy hajlandó-e a katonai ellenőrzés új népszövetségi rendszerével szemben, amely a réginél sokkal súlyosabb és hivatalos kémhálózatot jelent, ellenállást kifejteni és annak eltörlését vagy legalább is revízióját követelni.

A román utlevélpanama a parlament előtt

Bukarestből jelentik: Az Univerzal parlamenti tudósítása szerint Cazacliu képviselő interpellált az utlevélpanamák ügyében és felszólalásában rámutatott arra, hogy a besszarabiai Erhan képviselő kívándorolni akaró erdélyiek számára szerzett utleveleket 20.000 leiért, a Majestic-mulató egy nőalkalmazottjának közvetítésével. Ezzel a közvetítéssel sikerült megnyernie Incule besszarabiai minisztert, aki azután megfelelő sikerrel járt el Vaitoianu akkori belügyminiszternél.

Az interpellációra Vaitoianu közlekedésügyi miniszter rögtön válaszolt és elismerte, hogy belügyminisztersége idején Erhan csakugyan kért tőle egy erdélyi kívándorló számára utlevelet, de miután neki feltűnt, hogy egy besszarabiai képviselő miért járt el erdélyiek érdekében és kérdezősködésére Erhan bevallotta, hogy eljárásáért pénzt kap a féltől, átadta az ügyet az ügyészségnek.

HIREK

A világháború az iskolákban

A Carnegie-alapítvány bizottsága a napokban egy könyvet adott ki, amely a használatban lévő iskolakönyvek szellemét vizsgálja meg, hogy mennyire alkalmasak a nemzetközi együttműködés gondolatának ápolására. A bizottság tanulmánya egyelőre a francia, angol, olasz, belga, osztrák és bolgár iskolák tankönyveit dolgozza föl.

A francia könyvekből vett idézetek azt mutatják, hogy a francia tankönyvek valóságilag gyűlölettel izzanak a németek ellen. A legtöbb iskolakönyv éles színekkel festi a németek barbárságát. Németország úgy különbözik Franciaországtól, mint a sátán az Isten-től, vagy Ariman Ormuzdtól. A francia középiskolák egyik tankönyve hangsúlyozza, hogy a békeszerződések érvényességét nem szabad kétségbevonni, majd így ír: »A győzelmes szövetségek Németországgal szemben olyan nagylelkűséget tanúsítottak, amelynek a világtörténelemben nincsen példája. Nem vezette őket a bosszúállás szelleme, ami pedig igen természetesen lett volna, nem fizettek meg Németországnak büneiért, hanem az igazságosság békéjét és a nagylelkű jóvátételt alkalmazták vele szemben.«

A német alkotmány 148. szakasza imperatív kimondja, hogy az iskolákban a tanításnak abban a szellemben kell folynia, mely a népek békéjét szolgálja. Az alkotmánynak ezt a rendelkezését azonban a legtöbb német iskolában mellőzik s tankönyveik főleg a Hohenzollernek kultuszt szolgálják és a német nép nagy kulturmunkájának jelentősége egészen eltörpül a hatalmas hadigyőzelmek felsorolása mellett. Rendkívül érdekes, hogy a mai német köztársaság iskoláiban a köztársasági államformák büneinek mondják az összeomlást s hevesen kritizálják a mai német alkotmányt.

Az olasz tankönyvek legnagyobb része nemes hangon szól az emberi ideálokról, a népek megértéséről és az áldásos békéről. Mégis hangsúlyozzák, hogy Olaszország a békeszerződésekben igen kevés eredményt ért el és különösen azt fejtegetik, hogy Dalmáciának olasznak kell lennie s az olasz ifjúságra vár a feladat, hogy Dalmáciát megszerezze.

Az angol tankönyvek óvatosan tárgyallják a világháborút. Az iskolai utasítások szerint a nemzeti és nemzetközi szempontoknak lehetőleg összhangban kell lenniük. A népszövetség gondolatának szükségességét minden tankönyv hangsúlyozza. A történelemoktatás célját egyébként igen érdekesen fejtí ki a hivatalos iskolai utasítás: »A gyermekeket meg kell arra tanítani, hogy mi minden népet tisztelünk, akár barátunk volt, akár ellenségünk, mert valamenynyivel kereskedelmi összeköttetésben vagyunk, vagy leszünk s a kereskedelmi összeköttetés eredményeinek a kölcsönös tisztelet és szimpátia az előfeltétele.«

A bolgár iskolakönyvekben szerbgyűlölet lángol s nem rejtett céljuk az ifjúságot a revansháborúra előkészíteni.

Az összes európai iskolakönyvek között az osztrákok a leg tárgyilagosabbak. A Carnegie-alapítvány érdekes kötete mindenesetre sok értékes adatot tartalmaz az egyes népek közoktatási szelleméhez, de nagy hiánya az, hogy az iskolák tanítóinak és tanárainak szóbeli előadásairól nem tartalmaz adatokat. Az pedig a tankönyveknél még érdekesebb lenne.

— **A jugoszláv-magyar tárgyalások.** Beogradból jelentik: Szerdán visszaérkezett Beogradba Wodianer Arthur, a magyar delegáció elnöke, aki a délelőtti folyamán hosszasan tanácskozott Pérics Ninkóval, a jugoszláv delegáció elnökével a tárgyalások munkabeosztásáról. Két albizottság dolgozik, amelyek közül az egyik az állami utak és műtárgyak

karbantartásáról és elosztásáról, a másik pedig a községi javak elosztásáról tanácskozik. Az albizottságok munkája lassan halad előre, azonban biznak abban, hogy minden kérdésben sikerül megegyezést létrehozni.

— **A munkáspárt győzött az angol községi választásokon.** Londonból jelentik: A községi választások első eredményei Angliában és Walesben a munkáspárt sikereit jelentik. Körülbelül száz jelölttel állított többet a Labor Party, mint a többi párt. A konzervatívok 50 mandátumot nyertek és 42-öt veszítettek, a liberálisok 18-at nyertek és 42-öt veszítettek, a munkáspárt 51-et nyert és 31-et veszített. A londoni eredmény még nem ismeretes.

— **Harding özvegye halálán van.** Newyorkból jelentik: Harding, volt köztársasági elnök özvegye, aki régóta szenved vesebajban, halálán van.

— **Az új bolgár kormány.** Szófiából jelentik: Hosszu és nehéz tanácskozások után a kormány a következő összeállításban alakult újjá: Madjaroff Ratko eddigi igazságügyminiszter vasutügyi miniszter lett, Bobosevski Szvetko eddigi kereskedelmi miniszter átvette az igazságügyi tárcát, Kristoff Demeter mint kereskedelemügyi, ipari és munkaügyi miniszter lépett a kormányba. Kristoff, a kormány új tagja, a progresszív párthoz tartozott és az 1912–1913-iki Gesoff-Danev-kormányban földmivelésügyi miniszter volt.

— **Holttest a sineken.** Osijekről jelentik: A Gabos-Vinkovci vasuti vonal mentén, az oszjeki állomás közelében egy idősebb embernek borzalmasan megcsontított holttestét találták a sineken. Több lépésnyire a hullától egy Krajinovics Ilija névre kiállított iratot találtak. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy az illető Krajinovics Ilija, orunovoi munkás. — Krajinovics előző este három fiatalember társaságában egy vendéglőben vacsorázott, hol egy százdinárossal fizetett — majd az egyik fiatalember társaságában távozott. Az a gyanu merült fel, hogy Krajinovicsot megölték és kirabolták és aztán tették a holttestet a sinekre. A rendőrség nyomoz a három fiatalember után kikkel Krajinovics együtt vacsorázott.

— **Nyolcszáz ezer dollárra van biztosítva a Zeppelin III.** A Zeppelin III.-at 800.000 dollárra biztosították és ebben a biztosításban Európa majdnem valamennyi nagy biztosítóintézete részesedett. A biztosítási összegből husz százalékot egy építőcég vállalt. A díjtétel 6½ százalék volt.

— **Tanítónői kinevezés.** A közoktatásügyi miniszterium Bóka Jullanna molli polgári iskolai tanítónőt Bacska-Topolára az állami polgári iskolához tanítónővé nevezte ki.

— **A hősi halott özvegye.** Hegedüs Mihály petrovoszelói lakos a háború folyamán a harctéren hősi halált szenvedett. Özvegye esztendő-kön át siratta a férjét s a háború óta elmúlt idő nem volt képes megvigasztalni. A hősi halott özvegye férje utáni bánatában a napokban ecetsavat ivott s több napig tartó kínos szenvedés után meghalt. Nagy részvét mellett temették el.

— **Az álarcosbál vége.** Chicagóból táviratozzák, hogy egy vonat összeütközött egy villamoskocsival, amely tele volt álarcosbálból hazatérő vidám mulatozókkal. Tizen meghaltak, harmincan megsebesültek.

— **Lezuhant repülőgép.** Danzigból jelentik, hogy a Marienburg és Danzig között közlekedő utasszállító repülőgép szerencsétlenül járt. Az erős szél miatt a vezető kénytelen volt kevés idővel a Danzigba való megérkezés előtt leszállást megkísérelni. A repülőgép leszállás közben felborult és összetört. A vezető és három utas, közöttük két férfi és egy nő meghalt.

— **Lasker és Rubinstein berlini „élőszakk” mérkőzése.** A newyorki sakkturna hőse: Lasker Emanuel dr. és Rubinstein Akiba lengyel bajnok a berlini Sportpalastban élőszakkjáték utján mérköztek. A mérkőzés színhelyét erre a célra hatalmas 64 kockás tábla borította. Az érdeklődők nagy tömege a nézőtérre figyelte a matadorok viaskodását. Felharsant a zenekar nyitánya s megindult a szereplő „sakkfigurák” ünnepies felvonulása. Zeneszó hangjai és heroldok vezetése mellett foglalták el a pompás selyemjelmezű királyok, vezérek, a rokokó márkilöltönyös futárok, a bástyafőkötős tornyok s a gyalogokat, huszárokat személyesítő fiatal szereplők helyeiket, a középen elhelyezett, hatalmas, hatvannégykockás mezőkön. A játékot vezető mesterek egyes lépéseit a heroldok jelzik s a bábokat nyomban a jelzett kockára kisérik. A mutatvány háromnegyed óráig tartott s végül döntetlen eredménnyel végződött. A nagymesterek udvarias kéznyujtása fejezte be az aktust. Újból megszólal a zene, s Borghese énekkiséréte, Mascagni bucsuja fejezik be a mutatványt.

— **Tizenhat áldozata van a Liverpooli vasuti katasztrófának.** Londonból jelentik: A legutóbbi értesülések szerint a Liverpool és Blackpool közötti vasuti szerencsétlenség halottainak száma tizenhat. Harminchat utas súlyosan megsebesült. A király részvétét fejezte ki az áldozatok hozzátartozóinak.

— **Három év és százezer dinár egy kis leány becsületéért.** Topalszki Jócó petrovoszelói lakos fél-évvél ezelőtt részeg fővel merényletet követett el egy tizesztendős kis leány ellen. Topalszkit a noviszadi törvényszék három évi börtönrre ítélte s arra kötelezte, hogy a lány szüleinek 100.000 dinár kártérítést fizessen.

— **Elhalasztják a budapesti emigráns per?** Budapestről jelentik: Az Ujság értesülése szerint a november 11-ikére kitűzött emigráns-per tárgyalása elmarad. A magyar kormány a jelenlegi politikai atmoszférát nem tartja alkalmasnak arra, hogy ez a nagy izgalmakat okozó per most tárgyalásra kerüljön.

— **Ujabb negyven kommunistát ad ki Magyarország Oroszországnak.** Budapestről jelentik: A magyar kormány csütörtökön újabb negyven elítélt kommunistát ad ki Oroszországnak több tuszként visszatartott magyar tisztékért.

— **Budapesti ujságíró repülőbalesete Toursban.** Párisból jelentik: Tours-ban kiesett a Páris—Budapest között közlekedő repülőgépből Ajtai Miklós budapesti hírlapíró. Könnyebb sérüléseket szenvedett.

— **Tűz Novakanizsán.** Sentáról jelentik: Miladinov Antal novakanizsai szombatos pékmester háza leégett. A tüzet a nagy szélben csak nehezen sikerült lokalizálni. A kár meghaladja a kétszáz ezer dinárt.

— **Rakovszki átvette a párisi orosz nagykövetség palotáját.** Párisból jelentik: Rakovszki orosz delegátus, aki tegnap óta Párisban tartózkodik, az orosz szovjet nevében átvette az orosz nagykövetség épületét.

— **Uj vasutvonal.** Beogradból jelentik: A közlekedésügyi miniszter rendelete értelmében a muravidéki Ormos—Jutamér-i vasutvonalat november 22-én adják át ünnepélyesen a forgalomnak.

— **Rablók megtámadtak egy vonatot.** Varsóból jelentik, hogy a keleti határszállón fekvő Baranovici állomás közelében egy személyvonat ellen egy negyvenöt főből álló rablóbanda támadást intézett. A rablók kézigranátokkal és gépfegyverekkel voltak felszerelve s a vonatot és az utasokat kifosztották. Egy rendőrt megölték, egy tisztet és egy altisztet megsebesítettek. A rablók üldözését azonnal megkezdték. Eddig husz embert tartóztattak le.

— **A szubotical házlezred ünnepe.** A szubotical 34. gyalogezred november 13-ikán tartja háziünnepét a Szubotical-ra való bevonulás emlékére. Délelőtti tíz órakor a kaszárnnyában szertartásos kálácsszegés, délután katonai mulatság lesz.

— **A szubotical Angol klub előkészítő ülését november hó 11-én este fél 9 órakor tartja meg a Moskva étterem külön helyiségében (Kaszinó épületben.)**

— **A „Kis lord” szerzője meghalt.** A „Kis lord” szerzője, Frances Hodgson Burnett, aki 1849-ben Manchesterben született, Newyorkban meghalt. A „Kis lord”-on kívül, sok egyéb munkája van. Az elhunyt író pályáját tizenkétéves korában kezdte, amikor első kéziratát már kiadták. A „Little Lord Fauntleroy” először 1886-ban jelent meg és mikor színdarabbá dolgozták át, több mint 20.000 fontot keresett vele.

— **Összeesküvés Mussolini ellen.** Rómából jelentik: A Tribuna szerint Olaszországban nagyobb fascistaellenes összeesküvést fedeztek fel. Allítólag Amerikából Olaszországba érkezett személyek „A nép barátai” néven pártot akartak szervezni abból a célból, hogy Mussolini kormányát erőszakkal megbuktassák és helyébe liberális kormányt ültessenek. Egy Bellini nevű kapitányt és több ismert politikust az összeesküvés miatt letartóztattak.

— **Szentán letartóztatott nemzetközi betörő.** Szentáról jelentik: A szentai rendőrség szerdán letartóztatta Tari János negyvenéves betörőt, akit különböző bűncselekmények miatt Németország és Ausztria rendőrségei is köröznék. Tari ezelőtt huszonhat évvel követte el első bűncselekményét Szentán, amikor az alsóvárosi templom perselyét kifosztotta. A háború alatt a szuboticali állomásparancsnokságnál szolgált, ahol lopás miatt megbüntették. A háború után Németországba és Ausztriába ment, ahol betöréseket követett el, néhány héttel ezelőtt pedig visszatért Szentára, ahol a rendőrség letartóztatta.

— **Uj óriás-Zeppelinek épülnek.** Berlinből jelentik: Hivatalosan cáfolják azt a hírt, hogy a friedrichshafeni Zeppelin-telepet Sevillába akarják áthelyezni. A hírből a cáfolat szerint csak annyit igaz, hogy egy japán léghajó társaság megállapodást kötött a gyárral négy óriás-Zeppelin elkészítésére, amelyek Spanyolország és Délamerika közt fogják a légiforgalmat lebernyolítani. A léghajók 130.000 köbméter gáztartalmuak lesznek kilenc, egyenként négyszáz lóerős motorral.

— **Megkezdődtek a német-francia gazdasági tárgyalások.** Párisból jelentik: Franciaország és Németország között a kereskedelmi tárgyalásokat — amelyeket október 1-én a delegátusok további instrukció-szerzése végett félbeszakítottak — szerdán Párisban újból megkezdték. Az új tárgyalások nagyon kedvező atmoszférában folynak.

— **Gajdobra villanyvillagítást kapott.** Gajdobra kedden kapcsolták be és adták át az újjonnan létesített villamostelepet, amely a gajdobrai kendergyárban nyert elhelyezést. A bekapcsolás ünnepélyes formák közt ment végbe. A községi előjáráságon kívül jelen voltak dr. Nenadovics noviszadi postaigazgató, Stanzel műszaki tanácsos, Kosiczky mérnök az államépítészeti hivatal részéről, továbbá képviselve volt a megye, a palánkai szolgabírósg stb. Diamant Emil, a noviszadi Relais villamossági vállalat igazgatója és Jausz Ottó mérnök eszközölték az átadást Gauder Ádámnak, aki a gajdobrai villanytelep igazgatója lett. A bekapcsolás után társasébé volt. Tervbe van véve Nova-Gajdobra és Szilbácsnak bekapcsolása a gajdobrai telephe. A tökéletes berendezést a noviszadi Relais villamossági vállalat készítette.

— **Módoson és Párdányon megnyitnak az iskolák.** Beogradból jelentik: A közoktatásügyi minisztérium rendeletet adott ki, hogy a románoktól átvett Módos és Párdány községekben haladéktalanul kezdjék meg működésüket az elemi iskolák. A minisztérium a következő új tanítókat nevezte ki: Módosra Englez Nikolt, Englez Ádámot, Lukics-Alexics Stefániát és Ádám Jovánt; Párdányra Starac Jovánt, Horvát Lajost, Sorle Ilonát és Jovicics-Tomic Jovánkát.

— **Fölszentelték a novakanizsai görög keleti templom harangjait.** Szentéről jelentik: Dr. Letic György görög keleti püspök jelenlétében és a környékbeli papság részvételével fölszentelték a novakanizsai pravoszláv templom harangjait, amelyeket a hívek közadakozásból vásároltak. A templomban a püspök beszédet tartott. A harangszentelés után banket volt, amelyen Gyogyevics István főszolgabíró és Dimitrijevic Milán görög keleti esperes mondottak beszédet. Letic György Novakanizsáról Obiljevóra ment, ahol ünnepélyesen fogadták.

— **Egy hold szubotocai föld — a Bácsmegeyi Napló ajándéka.** Napról-napra tömegesen érdeklődnek az egy hold szubotocai szántóföld kisorsolásának részletei iránt. A kívánt felvilágosításokat itt adja meg a kiadóhivatal:

1. A sorsolásban való részvételre jogot formál mindenki, aki a Bácsmegeyi Napló-ra 3 hónapra előfizet s az előfizetési díj fejében 135 dinárt a kiadóhivatalba beküld.

2. Azon a napon, amelyen a 135 dinár előfizetési összeg beérkezik, megkezdjük a lap küldését s az előfizető 3 hónapon át pontosan megkapja a Bácsmegeyi Naplót.

3. A sorsolás 1925 január 18-án történik meg nyilvánosan, királyi közjegyző jelenlétében. A királyi közjegyző és a sorsolásnál jelenlévő előfizetők megbizottja meggyőződik, hogy minden előfizető neve belekerüljön az urnába s csak előfizetők nevei téessenek bele.

4. A közjegyző az urnában elhelyezett s nagyságra teljesen egyforma cédulák közül egyet kihuz, a cédulán feltüntetett előfizető nyeri az egy hold szubotocai földet, amely minden ellenérték nélkül tulajdonába megy át.

5. A sorsolásban részt vesznek azok, akik három hónapra előfizetnek s ha előfizetésük a huzás napjáig le nem jár, a lapot tovább is pontosan megkapják.

— **Fellázadt egy brazíliai hadihajó legénysége.** Rio de Janeiróból jelentik: A Sao Paulo cirkáló legénysége fellázadt és kifutott a nyílt tengerre. A brazíliai kormány több hadihajót küldött ki a cirkáló üldözésére.

— **A szubotocai festő- és iparművészeti iskolában heti három napon, hétfőn, szerdán és pénteken folyik a tanítás.** A festői szakon a fej-, alak- és aktrajzot és festést, az iparművészeti osztályon a tervezést, belső díszítést, szöveggyűjtést és a batikmunkákat adják elő. Jelentkezni a jelzett napokon lehet a városi bérház műtermében.

— **Noviszadi rendőri hírek.** Noviszadról jelentik: Szerdán reggel Mátics Milorad ásványvíz-kereskedő lakásán megjelent Saljapin Iván 22 éves orosz menekült és Máticsnéől férje nevében elkérte ennek egyik ruháját, azzal a mesével, hogy Mátics az üzletben petroleummal leöntötte magát és át akar öltözni. Az asszony a ruhát gyanútlanul kiadta, amivel az orosz eltűnt. Mátics később rájött a csalásra és feljelentést tett a rendőrségen. Időközben a rendőrök elfogták Saljapint, mert feltűnt nekik a karján vitt ruha. Kiderült, hogy az orosz ezt megelőzően is egy kocsmában téli kabátot lopott. A tolvajt átadták az ügyészségnek. — Koleszár János topelai téglalehető feljelentést tett a noviszadi rendőrségen, hogy két előtte ismeretlen orosz, akiknél kedden éjszaka szállást kapott, zsebéből hétszáz dinárt ellopott. A rendőrség nyomoz a tolvajok után.

— **Megdrágul a villanyáram.** A szubotocai villanytelep igazgatósága nemrégiben beadványt intézett a városi tanácshoz, amelyben az áram és a villamosviteledij harminc, illetve negyven százalékos felemelésének a jóváhagyását kérte. A villanytelep igazgatósága az ár-emelést azzal indokolta, hogy az üzemfenntartási költségei a munkások fizetésének a felemelése következtében egymilliónegyszázezer dinárral emelkedtek, ami súlyos megterhelést jelent a vállalatra. Szubotocai város tanácsa szerdai ülésén foglalkozott a villanygyári igazgatóság beadványával, amelyet visszautasított. A tanács azonban közölte a telep igazgatóságával, hogy tíz-tizenöt százalékos emeléshez hajlandó hozzájárulni.

— **Megjelent a Színházi Élet új száma,** amely a budapesti bemutatókról készült fényképfelvételeken és a gazdag heti rovatokon kívül közli Szenes Béla mulatságos új vigjátékát „Az olasz asszony”-t is. A lap új száma szerint a Színházi Élet jugoszláviai szépségversenyt rendez és a beküldött fényképeket közölni fogja. A Színházi Élet a jugoszláviai főbizományos Medjunarodni Novinski Zavod árusítóinál kapható.

— **Nyugdíjelőleget kap Karakasevics özvegye.** Karakasevics Gábor elhunyt szubotocai rendőrkapitány özvegye még régebben kérvényt nyújtott be a városi tanácshoz nyugdíjának folyósítása iránt. A városi tanács a kérvényt véleményezés végett felterjesztette a belügyminisztériumhoz, ahonnan kedden érkezett vissza Szubotocára. A belügyminisztérium felhívja végzésében a tanácsot, hogy amíg Karakasevics Gábor nyugdíjügyét rendezik, a város az özvegynek folyósítson nyugdíjelőleget. Karakasevics nyugdíjügyének rendezése körül — mint ismeretes — nagy nehézségek merültek fel, mert az elhunyt rendőrkapitány a közigazgatásban mindössze három és fél évi szolgálati időt töltött, holott a városi szabályrendelet értelmében csak azok a tisztviselők igényelhetnek nyugdíjat, akik legalább ötévi szolgálattal rendelkeznek. A városi tanács szerdai ülésén foglalkozott a belügyminisztérium végzésével és az elhunyt rendőrkapitány érdemeire való tekintettel elhatározta, hogy a nyugdíjkérvényt pártolólággal terjeszti a közgyűlés elé és addig is folyósít valamennyi előleget az özvegy részére. A városi tanács úgy fogja megoldani a főkapitány özvegyének nyugdíjügyét, hogy Karakasevics szolgálati idejébe beszámítja a katonaságnál eltöltött tizenkét évet és így tizenöt évi szolgálat után járó nyugdíj megszavazását fogja javasolni közgyűlésnek.

— **Antónia** próbái már szépen folynak. A Müpartolók Köre mindent megtesz, hogy az előadás kiállítás is elsősorú legyen. A darabhoz teljesen új díszletek készülnek. A színpadon társzó zenét Rác Pista zenekara szolgáltatja. A november 9-iki bemutató iránt nagy az érdeklődés. Jegyek már kaphatók.

— **Szivbetegsgek és szelmezszesedésben szenvedők** a természetes Perenc József keserűvíz használatát által könnyű és pontos bélműködést érnek el.

— **Fogászati műtermet** a napokban újból megnyitott Dentist Krasz Imre.

— **A Subotocai Zsidó Patrons-Egyesület** a szokásos évenkénti ültés helyett gondozottjainak téli felruházására november 16-án, vasárnap délután fél 5 órakor a városi színházban **tombolával** egybekötött gyermekmulatságot rendez.

— **Roth Olga kozmetikai intézetében.** Kr. Aleksandrova utca 4. szám alatt, a Rossia Fonciere palotájában, félemeleten, modern lépcsőházban, arc- és hajápolás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szepők, májfoltok végeleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű kiváló hatású kenőcsök, puderek, gőgyszappanok, arcfehérítő- és szepőlőkenőcsök stb.

— **Halálozás.** Kolb Lalosné sz. Reisz Szerén, moli lakos, 32 éves korában, férje, testvérei és hozzátartozói legnagyobb bánatára meghalt. Subotocán temették e hó 4-én.

— **Csaruga szerelmi levelezés miatt fogyni kezdett.** Osziyekről jelentik: Csaruga Jován, a halálraítéltszlávóniai rablóvezér, nemrég szerelmi levelezést kezdett a fogházban Roth Erzsébet foglynővel. A fogházigazgatóság elfogta a szerelmes leveleket és a „magaviseleti vétség” kapott foglyokat büntetésre terjesztette fel. A törvényszék elnöke a szerelmes Csarugát tizennégy napi, Roth Erzsébetet hétnapi kemény fekvőhellyel büntette.

— **A papucosinas rejtélyes halála.** Torma Sándor tizenöt éves szubotocai papucosinas rejtélyes haláláról annak idején részletesen beszámolt a Bácsmegeyi Napló. Közöltük, hogy úgy a rendőrség, mint a vizsgálóbíró gyanusnak találta a papucosinas öngyilkosságát. A rendőrség meg is indította a nyomozást, azonban kevés eredménnyel, mert

a gyilkossággal gyanúsítottak ellen semmiféle bizonyítékot nem találtak. Az egyetlen bizonyíték, amely a gyilkosságra vonatkozó feltevést megerősíti, az, hogyha a Torma Sándornál talált bucsulevélről megállapítják, hogy hamisítvány. A bucsulevelet napokon át tanulmányozták Zaesko Alajos és Zvekics Sándor írásszakértők, azonban pontos véleményt nem tudtak adni arra nézve, hogy a levelet Torma Sándor vagy más valaki írta-e. A vizsgálóbíró emiatt a levelet és az inasgyerek korábbi írásait felküldte a belügyminisztérium technikai osztályához. Az orvosok még nem terjesztették be véleményüket a vizsgálóbíróhoz, ami nagyban megnehezíti a vizsgálatot.

— **Reményi fotostúdiójában** az összes fényképezési munkálatok 25% árengedménnyel készülnek.

KÖZGAZDASÁG

A noviszadi Hitelezői Védegyelet

hat kényszeregyezségi ügyet tárgyal

A noviszadi Hitelezői védegyelet ma Löwy Mátyás nagykereskedő elnöklétével hat olyan kényszeregyezségi ügyet tárgyal, amelynek noviszadi hitelezők vannak érdekelve.

Először Kolb Adolfi, debeljacsa kereskedő kényszeregyezségi ügyet tárgyalta. Kolb a pancsevői törvényszéknél jelentette be fizetéseképtelenségét. Aktívái 110.000 dinárt tesznek ki, passzívái 160.000 dinárra rugnak. **Negyven százalékos egyezséget** ajánl, amelyet három részletben egy év alatt kiegyenlíteni. A pancsevői törvényszék az egyezségi tárgyalást november 11-re tüzte ki. A noviszadi védegyelet tagjai érdekének védelmére hitelezői konzorciumot alakított.

— **Bratya Visacki,** beogradi textilcég 900.000 dinár passzívával jelentett fizetéseképtelenséget és hitelezőinek 35 százalékos egyezséget ajánlott két éven belül részletekben való lefizetésre. A moratórium tartamára a törvényes 6 százalékos kamatot ígéri. November hó 13-án tárgyalja ajánlatát a beogradi kereskedelmi bíróság, ahol a noviszadi hitelezők is képviseltetve lesznek.

— **Petrovacki Testvérek** opovai textilcég 192.000 dinár passzívával lett fizetéseképtelen. A cég 27 hitelezőjének 25 százalékos, hat hónap alatt kiegyenlítenő ajánlatot tett, de a noviszadi hitelezők ezt nem fogadták el. A kényszeregyezségi tárgyalás a pancsevői törvényszéknél november 11-én lesz.

Kényszeregyezségi eljárás van folyamatban Trebitsch László veliki becskeréki kereskedő ügyében. A becskeréki törvényszéken október 23-án volt ezügyben az első tárgyalás. A cég 693.081.50 dinár passzívával szemben 338.000 dinár aktívát mutat ki és hitelezői kielégítésére — miután a kényszeregyezségi költségek 15 százalékot emésztenek fel — 30 százalékos egyezséget ajánlott, amelyet kilenc hónap alatt kamat- és jótállás nélkül egyenlítené ki. A Védegyelet ezzel szemben, a cég vagyoni viszonyainak előzetes megvizsgálása után, az egyezség megkötése ellen szavazott és 75 százalékos kamatköteles és jótállás melletti egyezséget követelt. A cég nyomban a tárgyalás után 50 százalékra emelte fel előző 30 százalékos ajánlatát, amelyet hat hónapon belül 60 százalékos kamattal és jótállás mellett egyenlítené ki. Ezügyben november hó 20-án lesz a veliki becskeréki törvényszéknél a legközelebbi tárgyalás.

A tárgyalás alá került ötödik ügy Weisz és Társa perleszi cég kényszeregyezségi bejelentése volt. A cég 40 százalékos egyezséget ajánlott fel. A Védegyelet tagjai közül 19 noviszadi, 6 szubotocai és 8 beogradi cég van érdekelve. Az ajánlat szerint a tartozások fele 6, másik fele 12 hónapon belül ke-
— **kamatmentesen kielégítésre.** A

Védegyelet ezt az ajánlatot visszautasította és szavazatával az egyezség létrejöttét meghusította. A céget újabb ajánlattételre és jótálló megnevezésére utasították. A veliki becskeréki törvényszéken november 11-én lesz a kényszeregyezségi tárgyalás.

— **Végül Dadics Márkó** textilkereskedő ügyét tárgyalta. A cég 1.348.219.84 dinárt kitevő passzívának rendezésére 35 százalékos kamat és jótálló nélküli egyezséget ajánlott 45 hitelezőjének és tartozásait 3 részletben kilenc hónap alatt kívánja kiegyenlíteni. A védegyelet az egyezséget visszautasította, mire Dadics 50 százalékos egy év alatt kamatköteles kiegyenlítenő ajánlatot tett, amelynek betartásáért felesége szavatol, aki az egyezségi összeget birtokára engedi betábláztatni.

— **A cukorrépa-termelők szervezkedése.** A szerémségi cukorrépa-termelők példájára a bácskai és bánási termelők is szervezethe tömörültek, hogy a cukorgyárakkal szemben érdekeiket megvédelmezzék és ebből a célból az elmúlt héten több községben értekezletet tartottak. A termelők határozataikban rámutatnak arra, hogy a cukorgyárak a répaszállítmányok átvételénél, melegezésénél és kifizetésénél megkárosítják a termelőket és az árakat is alacsonynak tartják. A répatermelők a jövő évre 60 dinárt követelnek a cukorrépa métermázsájáért, amely a szállítás után tíz napon belül kifizetendő, továbbá a répa földet után hektáronként 1500 dinár kamatmentes előleget. Földkeverék címén csak legfeljebb 5 százalékos lehet levonni. A mérlegelés a termelők bizalmi emberének jelenlétében történik. A répa földről a mérleghez való fuvarozásért a gyár 2 dinárt, berakásért 1 dinárt fizet 100 kg.-ként. A gyár minden száz métermázsára répa után 10 kg. egészséges magot, 25 kg. melasszt és 400 kg. száraz vagdalékot ad a termelőnek. A termelők egyesülete a feltételeket közölte a cukorgyárak kartelljével. A termelők november végén Beogradban újabb konferenciát fognak tartani.

— **Cséplőgéptulajdonosok országos kongresszusa.** A cséplőgéptulajdonosok bánási szövetsége e hó 2-án Velika-Kikindán választmányi ülést tartott, melyen elhatározták, hogy az igazságtalanul kirótt horribilis betegségyűző járulékok ügyében országos kongresszust hívnak össze Beogradba. Hogy akciójuk minél eredményesebb legyen, egyöntetű állásfoglalásra fogják felhívni az ország cséplőgéptulajdonosait, kiket a tervbevetett tiltakozó gyűlésekre szintén meghívják.

— **Noviszadon maximálták a kenyérrárat.** Noviszadról jelentik: Notaros Bogoljub rendőrkapitány szerdán a kenyér- és péksütemények ára tekintetében megállapodásra jutott a pékekkel. A megegyezés szerint a jövőben a sütemények árát is súly szerint állapítják

meg. A luxus-kifli ára 250—350 gramm súlyig 75 para, tejes kifli 350—400 grammig 50—75 para, rozslisztből készült zsemlye 600—650 grammig 50—75 para, vizes zsemlye 550—600 grammig 70—75 para. Viszontelárusítók a süteményekért átlag 60 parát kérhetnek. A kenyérrárak: tiszta 0-ás lisztből készült 6 dinár, 2-es lisztből 5—5½ dinár, 5-ös lisztből 5 dinár különként, rozskenyér 5—5½ dinár. Az árak azonnal érvénybe léptek. — Az éttermi árak maximuma miatt a Kraljica Marija, Sloboda, Elite és Hársfa vendéglők felebezést nyújtottak be, amelyben a bor árának 17-ről 20 dinárra, a leves árának 50 parával, a tészta árának 1 dinárral, a sültetek árának 2—5 dinárral való felemelését kérik. Pénteken a fakeskedőkkel folynak tárgyalások a faárak maximumáról.

Tarifális tárgyalások az SHS. királyság és Magyarország között. Beogradból jelentik: Az SHS. királyság és Magyarország közt néhány nap óta tárgyalások folynak arra vonatkozóan, hogy a két állam tranzit-küldeményeinek fuvardíját kölcsönösen leszállítsák. Eszerint Magyarország 10—40 százalékkal mérsékelné az SHS. királyságból a MÁV. vonalain át a külföldre feladott árak tarifáit, Jugoszlávia pedig ugyanilyen kedvezményt adna a Magyarországból az SHS. királyság vasutvonalain át a tengeri kikötőkbe irányított küldemények után.

Ausztria véget akar vetni az infláció-járványnak. Bécsi tudósítónk jelenti: Ausztriában is egyre sűrűbben fordulnak elő fizetésképtelenségek és kényszeregyezségek. Erre való tekintettel az osztrák kormány új törvényjavaslatot terjeszt elő a kényszeregyezésekről. A törvény lényege az, hogy a kiegyezési kvóta 35%-nál kisebb nem lehet. Ausztriában eddig is meg volt állapítva a minimális kvóta, ez azonban 25% volt.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1924. november 5.

Zürich, nov. 5. Zárlat: Beograd 7.55, Páris 27.225, London 23.70, Newyork 5.1925, Brüsszel 25, Milánó 22.625, Amsterdam 205.75, Berlin 123½, Bécs 0.00735, Szófia 3.80, Prága 15.575, Varsó 100, Budapest 0.0068, Bukarest 2.90.

Beograd, nov. 5. Zárlat: Páris 3.60—3.62, London 314.15—314.25, Newyork 68.80—69, Genf 13.35—13.36, Prága 2.06—2.065, Bécs 9.75—9.78, Budapest 9.175—9.18, Bukarest 38.70—38.75, Berlin 16.6, Milánó 3.01—3.0175.

Noviszadl terménnytőzsde, nov. 5. Az irányzat csendes a forgalom jelentéktelen. Buza 355-től 372.50-ig. Tengeri óácskai decemberre 200 dinár. Liszt 0-ás GG. 580 dinár, 0-ás G. 560 dinár. 7-es 320 dinár.

Budapesti árutőzsde, nov. 5. A kenyérmagvakban az irányzat tartott.

Tiszavidéki búzáért 78 kilogramos alapon 452.000—455.000 koronát kínálnak, 457.000—460.000 koronával van árunkinál.

Rozsban 400.000—402.500 koronával van kínálat vevő nélkül.

Tengeriért 2500—5000 koronával alacsonyabb árat kínáltak. Kötötték a tőzsdei elején 162.500—165.000 koronával csöves tengerit azonnali szállításra.

Takarmányárpában van még élénkebb üzlet, amelyért 400—410.000 koronát fizetnek állomáson.

LEGUJABB

Trifkovics Márkó éjszakai kihallgatáson a királynál Állítólag megbízást kapott választási kormány alakítására

Beogradból jelentik késő éjjel: *Trifkovics Márkó, volt törvényegységségi miniszter este tíz órakor kihallgatáson jelent meg a királynál.* A kihallgatás tizenegy órakor ért véget. Abban a szűk politikai körben, ahol az audiencia lefolyása ismeretessé vált, azt állítják, hogy *Trifkovics Márkó megbízást kapott*

a királytól választási kormány alakítására. Pribicevics-párti politikusok azt is tudni vélik, hogy Trifkovics kormányában a független demokrata-párt is kap miniszteri tárcákat.

A Trifkovics éjszakai kihallgatásával kapcsolatban elterjedt hírek még megerősítésre szorulnak.

SPORT

Budapest csak juliusban ad revánsot Zagrebnek

A zagrebi szövetség vezetői — mint Budapestről jelentik — budapesti tartózkodásuk alatt tárgyalásokat folytattak az MLSz. vezetőségével. A tárgyalások folyamán megállapodtak abban, hogy Budapest válogatott csapata a jövő év július havában ad revánsot a horvát főváros reprezentatívainak. A magyar csapat ez alkalommal nem mint egyesületi csapat látogat le Zagrebba, hanem, mint Magyarország válogatott teamja, amelynek turáját hivatalosan is az MLSz. fogja rendezni. A megállapodás még nem perfekt, mert a megegyezést a két szövetségnek kell még ratifikálni.

A horvát főváros válogatottjainak budapesti szereplése egyébként erősen kimélyítette a két város sportbarátságát. A magyar reprezentatív csapat előtt több elsőosztályú budapesti együttes keresi föl Zagrebet. Az NSC. november közepére kötött le mérkőzést a zagrebi Concordiával, a Törekvés pedig a Hask-al, amely december végén látja vendégül a budapesti csapatot. Az MTK. nevében Fodor Henrik létesített megállapodást a Hask vezetőivel. A népszerű horvát akademikusok a jövő tavaszon — valószínűleg márciusban — játszanak Budapesten a magyar bajnoksággal, amely valamelyik őszi hónap-

ban ad revánsot a budapesti mérkőzésre.

A svéd válogatott csapat Bécsben. Bécsből jelentik: Az osztrák válogatott csapat vasárnap játszik Svédország legénységével. A svédek a következő csapattal veszik föl a küzdelmet: Lindberg — Svensson, Alfredson — Hanson, Fülberg, Lundberg — Lundkvist, Karlsson, Kaufeld, Keller, Kock. A bécsi csapatot még nem állították össze.

Romániai futballeredmények. Kolozsvár: Universitatea—CFR 1:1 (1:0). Bajnoki. Erős küzdelem. KKASE—Haggibor 0:0. Viktoria—KAC 4:0. Temesvár: Kinizsi—TAC 2:1. Bajnoki. Arad: CAMP—AMTE 4:0. Gloria—Olimpia 2:1.

Összeállították az osztrák válogatott csapatot. Bécsből jelentik: Meisl a svédek elleni mérkőzésre a következő csapatot jelölte ki: Saft (Rudolfshügel) — Bliesen (Slovan), Tandler (Amateur) — Fried (Hakoah), Reiterer (Amateur), Nietsch (Rapid) — Cutti (Amateur), Dami (Simmering), Horváth (Simmering), Wieser (Amateur), Wessely (Rapid). Nagy feltűnést keltett Bécs futballkörében, hogy Meisl mindjárt négy újonc játékosal kísérletezik. Saft kapus idén tünt fel és kétségtelenül a legelső klasziszba tartozik. Bliesen kistermetű játékos, de ennek ellenére is példátlanul kemény, emellett gyors és labdabiztos. Fried és Reiterer szintén tehetséges és megbízható játékosok.

KINTORNA

A szubotical bárban hajnali három óra után azzal szórakozott egy társaság, orvosok, ügyvédek, kereskedők, hogy elmesélték egymásnak élettörténetüket. A visszaemlékezések sorát egy öreg újságíró zárta le, aki előrebocsátotta, hogy *curriculum vitae*-je egészen rövid lesz, *mindössze öt szó.*

— *Olyan, mint egy népmese,* — mondotta.

— Halljuk! — szóltak a többiek.

A vén bohém megköszönte a torkát:

— Ennyi az egész: *Hol volt, hol nem volt...*

A kis Móríc kérdezi az apját:

— Papa, mért füstöl a Vezuv?

Az öreg megvakarja a fejét, de azért legteljesebb apai fölényével így felel:

— Roppant egyszerű. Ideje van bőven, ma sábesz sincs, *miért ne füstölne?*

A szubotical Goldmann-bankba beállított néhány hete egy topolai atyafi és megkérdezte Schön tatától, hogy áll a dinár Zürichben?

Schön tata megmondta.

— Szóval esett valamit? — kérdezte a látogató.

— Keveset.

— Ejnye, ejnye. De a tegnapelőtti kurzusnál azért magasabb?

— Igen.

— Kérem, igazgató ur, — mondta erre az ügyfél — nagyon szeretném megkérni valamire. Magyarázza meg nekem egyszer már a valutaspekulációt: hogy van az, hogy a dinár egyszer esik, egyszer meg emelkedik?

Schön tata összeráncolta a homlokát.

— Figyeljen csak ide, — szólt rövid gondolkodás után. — Ha pénzügyminiszternek fia születik, a dinár emelkedik.

— Igenis.

— Ha a pénzügyminiszternek két fia születik, a dinár változatlanul emelkedik.

— Igenis.

— Ha a pénzügyminiszternek három fia születik, a dinár mégjobban emelkedik.

— Igenis.

— Ha azonban a pénzügyminiszternek négy fia születik, a dinár nyomban esni kezd.

— Miért kezd esni? — kérdezte csodálkozva a topolai.

A legkedvesebb bankigazgató rögtön lecsapott rá:

— Hát, látja, ez éppen a valutaspekuláció. Amíg emelkedik a dinár, *senki sem kíváncsi rá, hogy miért emelkedik.* De ha megfordul az irányzat, *rögtön azt kérli mindenki, mi az, miért esik?*

OSRAM
ÉGŐT
vesz és használ
az egész világ

OSRAM
felfrúst kell a villanykörteknélünk

OSRAM
NITRA

ZONGORÁZIK ?
Megjelent az új Moravetz album!

HEGEDŰL ?
Megjelent az új Moravetz album!

CIMBALMOZIK ?
Megjelent az új Moravetz album!

FUVOLÁZIK ?
Megjelent az új Moravetz album!

CLARINÉTOT vagy MANDOLINT JÁTSZIK ?
Megjelent az új Moravetz album!

Minden hangszerre külön kiadás készült.

Mindenütt kaphatók.

EREDETI
SCHICHT-szappan a SZARVAS védjeggyel
a világ legjobb és használatban legolcsóbb szappana
Ügyeljen a SCHICHT névre és a SZARVAS védjegyre.

Terecsényi György

Jöjj el, Szentlélek...

Jöjj, jöjj, hisz' itt vagy közelemben,
Mert el nem mehettél soha...
Lépj be szívembe tétova
És ülj le a telkimmel szemben.
Hallékom szűk és nem méltó hozzád
És lelkemet vétkek kinozzák...
Hajolj le mégis és csókolj meg engem.
Nézd... akaratlan vagyok, árva,
Kinok közt jöttem a világra
És nem tudom, hogy mit cselekszem...
Házamban sűrű, vak sötétség,
Eltűnny sűrűn a jóréménység,
Imádkozni is elleledtem...
Elvesztettem szemem világot,
Most vak vagyok... esett virágszál.
Bürokszirom, a porba fekszem...
Jóraváló, jámbor beléndek,
Embervirág... kelyhébe' méreg,
Gyümölcstelen fa, megszedetlen
Szőlőskert vagyok és eleven rutság
S anyám, az örök Szomorúság,
Csak néha, néha vendég szívemben...
Oh, örök szomorúság: Lélek!
Szepegő szájjal arra kérlek,
Hogy sajnálj, nagyon sajnálj engem...
Szépanyácskám, szelid vendégem,
Ki az életet adta nekem,
Új már az én lelkemmel szemben...
Orcámat emeld föl a sárból,
Tisztogasd meg a hazugságtól,
Szomoru, szép, tiszta szerelmedben
Fürdesd szegény fiad, hogy lásson
És mindenkinek megbocsásson
E szörnyű, földi gyötrelomben...

A harisnyakötő

Irla: Peter May

A táncterem közepén történt a baleset. Amíg a fiatal urak és a csinos fiatal leányok a zene hangjaira párososan forogtak, senkinek sem tűnt fel, de a tánc befejezésével mindenki észrevette.
Tükörként fénylett a parkett s a nagy csillárkorona alatt, ahol különösen világos volt, ott feküdt egy női harisnyakötő.
Női harisnyakötő rózsaszín selyemből, kacér csokrocskával, olyan harisnyakötő, amilyent senki sem sejtett volna kisvárosi hölgyeknél.
Most azonban ott feküdt.
Senki sem tudta, hogy kié. A fiatal urak zavartan mosolyogtak, egymást kölesnösen figyelmessé tették rá, a fehérruhás fiatal leányoknak pedig piros lett a homlokuk.
Tenni kellett valamit, mielőtt megkezdődik a következő tánc.
Vagy a tulajdonosnak kell jelentkeznie, vagy pedig el kell távolítani a közfigyelem tárgyát. Lehetetlen, hogy ilyen holmi az egész estén át a terem közepén feküdiék.
A csillárkorona alatt.
A harisnyakötő valami varázslatos erővel kötötte le minden asztal, minden sarok pillantásait. Mindaddig, amíg Bobby, aki a ruhatárban keztyűt cserélt, vissza nem tért.
Bobby megpillantotta a harisnyakötőt és hangosan szólt:
— Halló! Álljunk meg egy pillanatra!
Bobby igen fontos személynység és röviden foglalkoznunk kell vele. Bobby volt ugyanis ennek az estének a főhőse, akin összehatalkozott valamennyi anyja gondolata s vala-

mennyi fiatal hölgy érdeklődése. Bobby mint egyszerű Róbert pár évvel ezelőtt kiutazott Amerikába, ahol állítólag egy nagybátyja élt. Hogy derék fickó-e, odaát kellett megmutatnia, tanárai itthon nem sok reménységet tápláltak felőle. Bobby nagyon szorgalmas lehetett, jó állást szerzettetett s most folyószámlája vn. Három évi távolléte alatt mesésen kinőtte magát s pompásan öltözik. Most visszatért hazájába, hogy feleséget keressen. Mindezt ő maga mondotta el már az első napon mindenkinek, aki csak meghallgatta.
Sohol sem nyílt jobb alkalom arra, hogy asszonyt találjon, mint ezen az előkelő bálon. Aki fiatal leány csak jelen volt, titokban mind Bobby megnyeréséért versenyzett.
Mit fog Bobby mondani?
Ebben a pillanatban ez érdekelte legjobban a társaságot.
Nos, Bobby legelőször is azt mondta; Halló! Azután odament a csillárkorona alá, felemelte a rózsaszín selyem-harisnyakötőt s megkérdezte, hogy ki vesztette el.
A társadalmi dráma a tetőpontra hágott.
Tapintatlanságot követett el Bobby?
— Elragadó! — mondta egy matróna, — igazi amerikai stílus.
Amikor még mindig nem jelentkezett senki, Bobby megjegyezte:
— De valakinek csak el kellett vesztenie!
Kétségtelenül igaza volt.
S ekkor valami csodálatos történt.
Egy fiatal hölgy, akit Bobby a sok leány közepette még aligha vett észre (szébbek s hozzá fiatalabbak is voltak ott), keresztülsiklott a termen s a raita égő szemsugarak kö-

zepette kinyújtotta a kezét s igen barátságosan mondta:
— Köszönöm.
— Hallatlan! — fakadt ki a matróna, — Hogy is lehet!
Szerencsére megszólalt a zene s igyekezett feledtetni az esetet. A tánc újból megkezdődött.
Bobby a harisnyakötő tulajdonosával állt be a sorba s a legújabb newyorki divat szerint pörgette. Mégis csak milyen tapintatos!
Bobby minden táncot új partnerével táncolt.
— Hát ilyesmi is lehetséges?
Bobby később haza is kísért a leányt. Hannának hívták. Hanna édesanyja, aki velük ment, az örömtől sugárzott.
És a pletyka úgy dühöngött a városban, mint soha ezelőtt.
De egy olyan leány, aki elvesztette a harisnyakötőjét, Amerikába megy férjhez.
Bobby feleségül vette Hannát.
Amikor a fiatal pár hajóra szállt a brémai kikötőben, hogy a mézeshegyet a Kolumbus fedélzetén töltsék el, Hanna megkérdezte boldogságában uszó férjétől:
— Mondd csak, Bobby, ugy-e nagyon imponált neked, hogy nem voltam olyan álszemérmes, mint a többi s volt bátorságom visszakérni azt, ami az enyém?
— Nem egészen így volt — válaszolta Bobby — ha már éppen meg kell mondanom az igazat. A harisnyakötő rendkívül tetszett nekem s azt gondoltam, hogy egy asszony, aki ilyen izléses holmit hord, az...
— Igazán kár, Bobby, én azt gondoltam, hogy a bátorságom imponált neked. Mert hiszen én egyáltalán nem vesztettem el a harisnyakötőmet!

KÖBÁNYAI SÖR

Sörkedvelők figyelmébe!

A világhírű Kőbányai Polgári Söröződével történt megállapodásunk alapján kizárólagosan árusítjuk említett sörgyár legkiválóbb gyártmányait, melyek közül különösen felhívjuk b. figyelmét már a békeidőből előnyösen ismert

Duplamalata-sörre (St. Save védjeggyel)

mely mint gyógykülönlegesség is számos esetben, álmatlanság, vérszegénység (idegesség) stb. ellen kitűnően bevált.

A „Porter“ sör magas foktartalmánál fogva minőségben a legjobb sörök is felülmúló utólérhetetlen sötét specialitás. A sörök palackokban a jobb fűszer- és csemegekereskedőknél kaphatók.

Kiváló tisztelettel

Mučić és Társai, Subotica
Kralja Petra trg 10. Telefon 289.

**TÉLI KEZTYŰ,
TRICO, GAMASNI,
előnyomatott és megkezdett
KÉZIMUNKA**

Benó Testvérek

ezelőtt

Kokits A. F.

divat-, rövid-, szövöt- és játékaru-kereskedés a „PILLANGÓ“-hoz
Alapított 1870.

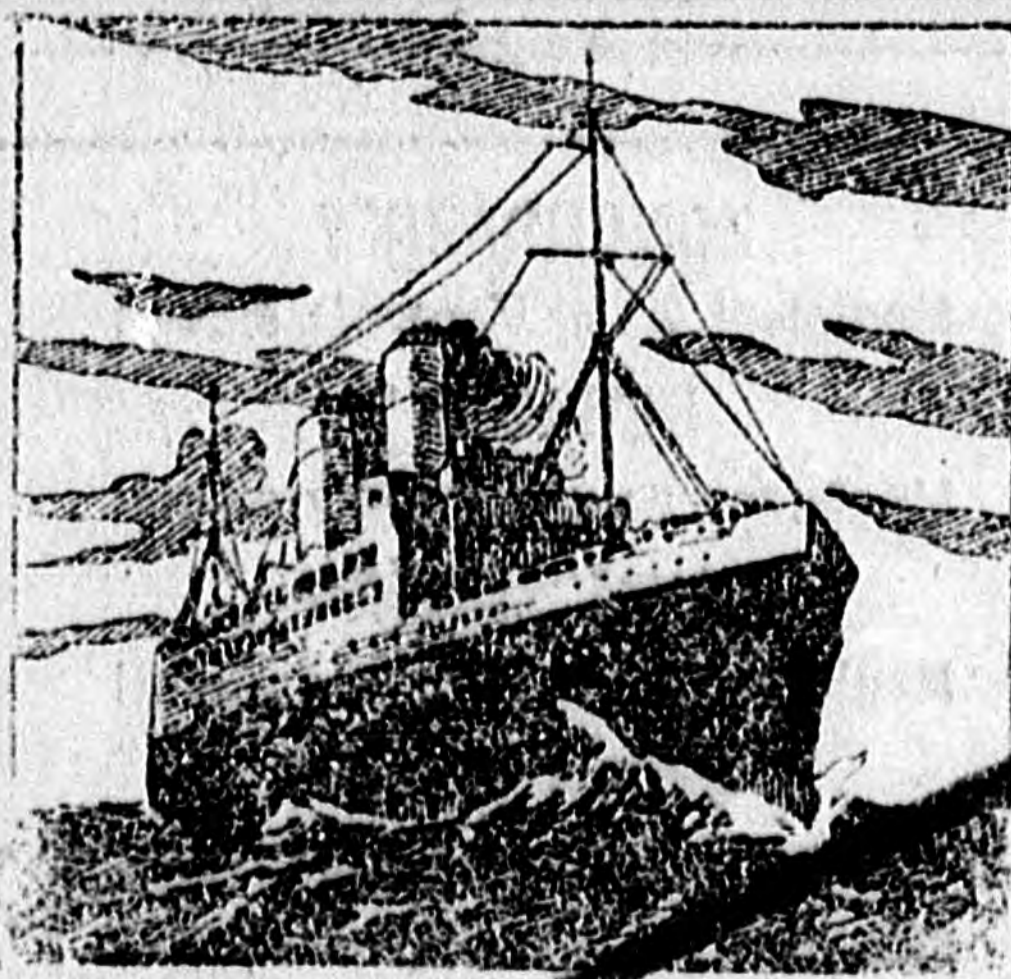
szép választékban megérkezett

Veliki-Bečkerek

SZENTI és VIRÁG

épület- és bútorgyára, Subotica Subotičeva ul. 66. Telefon 383.

Legmodernebb gépekkel felszerelt helyiségeiben készít asztalos-, lakatos és parkottázási munkákat és teljes lakberendezésüket a legmodernebb kivitelenben és az ország bármely területére jótállás mellett szállít. 3711

COSULICH LINE

Gőzhajózási Társaság

FRANCESCA gőzhajó SANTOS-ba és RIO DE JANEIRO-ba (Brazília) továbbá BUENOS AIRESBE (Argentína)

Ez év november 19-én indul

TRIESTBŐL

Az utasoknak 3 nappal a gőzhajó indulása előtt jelentkezniök kell Triestben, ahol ingyenes lakásban és ételmezésben részesülnek.

Belvedere, naftára, ujonnan berendezett gőzhajó hazai kikötőből, Splitből ez év december 4-én indul

Santosba és Rio De Janeiroba (Brazília) továbbá Buenos Airesbe (Argentína)

Az utasok 3 nappal a gőzhajó indulás előtt jelentkezzenek a társaság vezérigénységénél Splitben, Dioklecianova obala 2., ahol díjtalanul gondoskodnak lakásokról és ételmezésükről. Minden felvilágosítással azonnal és díjtalanul szolgál a COSULICH LINE Vezérigénysége az S. H. S. részére.

DRAŠKOVIĆ J. G. ZAGREB, ČESTA BR. 2. — TELEFONSZÁM 24-98. valamint a flótagyénységek:

Beograd: Baikanska ulica 25.
Ljubljana: Kolodvorska ulica 30.
Sušak: Karolinska Česta 161.
Split: Dioklecianova obala 2.
Sibenik: Metkovity, Gruž.
Vel.-Bečkerek: Kralja Petra trg 4.

Nyilvános kérelem!

A „Bácsmegyei Napló“ nyilvánossága útján kérem igen tisztelt vevőimet, sziveskedjenek óriási raktáramat megtekinteni. Saját készítményű kötött áru, valamint harisnya, készíti gyári áron.

Beck Jenő kötöttáru készítő

Pašičeva ulica 8. Gőzfürdő mellett.

NYILTTÉR.

Tisztelt üzletfeleimet értesítem, hogy üzletemet, papir engross és Piatnik játékkártya raktáramat házamba, Senoe ul. 9. sz. alá helyeztem át.

Bedő Ferenc

Trafika Bedő

és Vojvodina papir engross.

8356

Pályázati hirdetmény.

A suboticei orth. izr. hitközség a jegyzői állásra pályázatot hirdet. Pályázhatnak oly vallásos egyének, kik a hitközségi teendőkben jártasak. Fizetés negegyezer szerint. A szerb nyelvet bírók és nőtlenek elnyben részesülnek. Sajátkezű irásu beadványok 1924. december hó 1-ig **Deutsch Hermann** elnökhöz küldendők be.

Pályázati hirdetmény.

A suboticei orth. izr. hitközség a maczisütés jogot bérbe adja. Felkéretnek azok, kik ezen jogra reflektálnak, hogy ajánlataikat legkésőbb f. hó 15-éig a hitközség irodájában Frankopanska ul. 14. adják be.

Elnökség.

Hogy a virágot kedvelő n. b. közönség intenzivebben foglalkozhasson chrysanthemum kulturával, 500 darab legszebb fajú tövet olcsó árban eladok. Fajok és színek kirakatomban állandóan megtekinthetők.

Balog Lina Subotica
Bárányszálloda mellett.

Dr. SZEGŐ K.

SZANATÓRIUMA

felnőttek és gyermekek számára

ABBAZIA (Italia)

Hízó, edző, diätikus karak. Sziubajok, érelmeszesedés, angagesere, női- és idegbajok gyógyítására elsőrangú gyógyintézet.

7 éven felüli gyermekek kísérelő nélkül is felvétetnek.

6794

Jegyeze meg a címet, mert többet nem hirdetünk!

KONYHAFALVÉDŐ

fehér strapapapíron 67,95 cm nagyságban 100-anként Din 165.— Olcsinyben eladási ár 3 dinár) Ez a keresett tömegcikk százankint van csomagolva, minden száz csomag egyformán elosztva négyféle új és szép mintát tartalmaz. Szé küldés csak utánvéttel „Kultura“ (ezelőtt Lusztig-féle) könyv és lapkiadó Osijek I. Desatična ulica 28.

8336

Keresek azonnali belépésre

a szeszestital szakmában jártas

UTAZÓT

ki a szerb, német, magyar nyelvet tökéletesen bírja. Pályázatok a fizetési igény, az életkor és vallás megjelölésével, azonkívül az eddigi működést igazoló bizonyítványokkal levélben küldendők be. Ifj. **Sch ck Mátyás** bor-, sör- és pálinkanagykereskedő, **Torža (Bačka)** 8446

Ügyes vaskereskedősegéd

első detaillista, ki főleg a vevőkkel tud jól banni, **mielőbbi belépésre kerestetik** Csak elsőrendű munkakeresők jelentkezhetnek figyelembe **Kuszi Gyula vaskereskedés** Novisad, **Temerinska ulica 8.**

8332

Rudol 333

enyvez, ragaszt cipőt, talpat, mindennemű bőrt, porcellánt, nippfigurákat, gumiköpenyt, stb. A használati utasítás betartása esetén a gyár teljes garanciát vállal. Kapható minden üzletben. Viszontárusítók 25 és 50 grammos tubusokban szerezhetik be szükségletüket. **Robert Kende i Drug** ügynökségi és bizományi üzletében **Varaždin.** 8434

BUTOROK

háló, ebédlő, leányszobák, teljes lakásberendezések

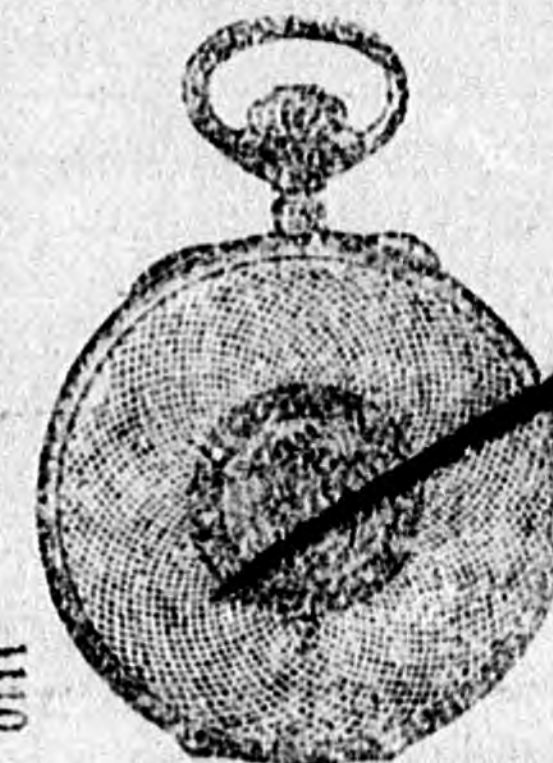
mélyen leszállított árakon

Megrendelést pontosan készítek, saját vagy adott rajz után. Minden esetben, legmodernebb kivitelben. **Jótállással!**

ÉDER KÁLMÁN mű- és butorasztalos MŰHELY és BUTORRAKTÁR:

Vilsonova ul. 40. (volt képezdével szemben)

MIELŐTT

órát, ékszer, chinaezüst-árnyéveszkezt vagy szemüveget

venne, olvstenül rendelje meg **nagy képes árjegyzőkönyvet.**

Seidling Pál órák, ékszerész és látászerész **NOVISAD** Kr. Petra ulica 28.

ELADÓ VILLAMOSSÁGI ÜZLET

Bácska egyik legforgalmasabb városában egy 10 év óta fenálló virágzó villamossági és mechanikai üzlet, komplett felszereléssel és árukészlettel, elköltözés miatt eladó.

Cím megtudható: **INTERREKLAM D. D. vezérügynökségénél SUBOTICA, Vojnovičeva ul. 7.** 8345

Jól bevezetett és modern gépekkel felszerelt élelmiszergyárhoz (húsgyártmányok) melynek cikkei igen keresettek a régi cégtársak kilépése miatt **társ vagy finanszírozók kerestetnek** részvény társaság alapítására, megfelelő további terjeszkedésre és kiépítésre. B. ajánlatokat **Tvornica konzerva, Koprivnica** kérjük. 8399

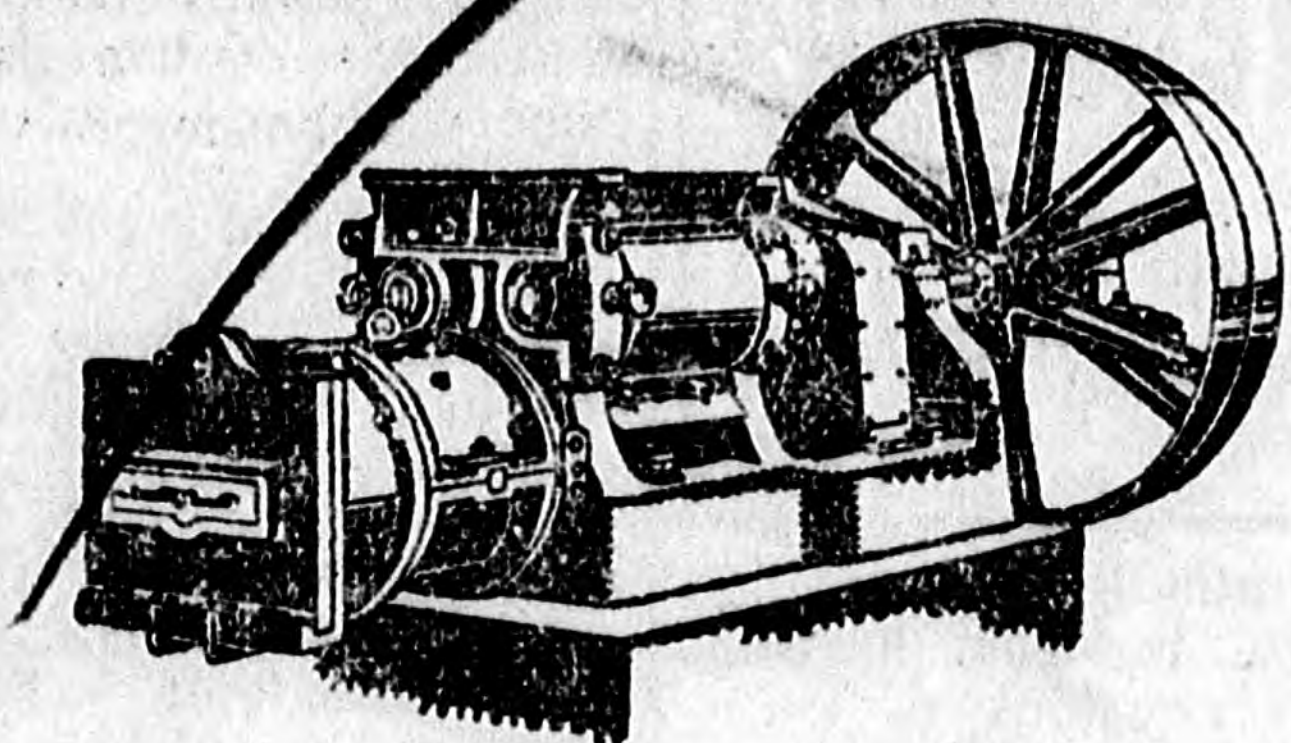
J. ANDRIŠKA MECHANIKUS SUBOTICA VI., Trumbičeva ulica 3. (Gimnázium mellett.)

Szavatosság mellett elvállal varrógép, írógép, kerékpár és kő t ű g é p e k szakszerű javítását s valamint tllagyak és lakatok újítását. Ugyanott egy jó házból való fiu tanoncnak felvétetik.

8275

Modern téglagyári gépeket

kitűnően bevált szerkezettel

raktárról vagy a gyári telepről azonnal szállit

8442

ERDŐS HENRIK és TSA

Novisad, **Temerinska ul. 8.**

Kívánatra szakmérnököt küldünk.

„Bora“

ki nem alvó tüzszeres, amely a legerősebb szélben sem alszik ki.

Postai sztküldés! Vezérköpviselet **Robert Kende i Drug** **Varaždin.**

8435

Liszt-, gabona-, komló-, szalma-, gyapju-

ZSÁKOK **PONYVÁK** legolcsóbban kaphatók

Schossberger és Hered cégnél **Novisad** Futoški put 13. Telefon 531. Távirat „Hessián“.

5804

S E L C O **ISMERI ÖN MÁR A Gouttes des Fleurs**

Selco-t?

Ez nem más, mint a virágokból közvetlenül kivont, alkoholmentes, legfinomabb és legnemesebb virágillat. Minden elegáns hölgy és ur csak ezt a koncentrált, diszkrét illatot használja. Az ibolya, gyöngyvirág, hellebrop, orgona, róza illatát hetekig tartja. — Kapható: minden gyógyszerárban, drogeriában. jobb üzletben és fodrásznál. Küldjön be ajánlott levélben 20 dinárt és kap bérmentve bármely illatból 1 üveget.

ZETA R. T. SOMBOR

9317

Z E T A S O M B O R

HÁZASSÁG

Házasságot a jobb körökben... Közvetítő: Subotica, Azina ul. 11. 8379

Felhívatalnok ki 1 évi... Apolonót felesz Dr. Heiszle: Sanatorium Subotica.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy sor 1 dinár... Kérdezőkéréshez válaszbélyeg mellékelendő.

ORVOSI MŰSZEREK TENNER

a külfölddel versenyező áron csakis... optikus és orvosi műszertár, Subotica.

Főmelnár nionnan épült... Gyógyszerészgyárnok... k. már evakotában írtas.

Eladó 6 hold elsőrendű... ZÁLOGKÖLCSÖNT... kővetitek ékszeret.

TERÉZIA crém... ZYMOL fagybalzsam... LIKÖR és RUM... essencia

Intelligentes deutches... Asztalossegéd... ki szék- és fotellkeszesben írtas.

ÉKSZEREK és ÓPAK... leszállított áron... kaphatók... ADÁM... ékszerésznél

VÉTEL-ELADÁS... Eladó 3 iáratu kozmalom... ió búzatermő vidéken

LIKÖR-ESSENCIAK... nagy választékban kaphatók... PINTÉR FERENC

Háló, ebédlobutorok... Bővebbet a gyógyszerárban... 8334

Képkertek gyártása... Csillárok és Disztálcák... F. Bachinger Subotica.

Budapesti Piatnik... játékkártya... magyar és külföldi, gyári... kapható a „Deniko” trafikban.

Szalontükör... Szerviz, butorok, karlsbadi... Megegyező árban... Tomljenović Stepan

Eladó egy iól... Eladó föld... Potiskvetinikola község határában

Separéban.

Pincér: Milyen márkát parancsolnak... Mitzi: Számár! Már megjegyyezhetné volna, hogy csak „Hinkel”-t iszom.

ELADÓ BIRTOK

Novi-Bečej határában 110 hold... Felvilágosítást ad König Andor N.-Bečej (Banat) 8362

KISS ZÁLOGINTEZETE

mindentéle értéktárgyak... Kőr. Bogovičeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

PAPIRÁRUK

író-, csomagoló-, másoló, átütő... indigó- és carbonpapír

ÍRÓSZEREK

és íródeviszerelési cikkek... Gyári ÁRBAN

Neumann Mórnál

Subotica, Jelačičeva ul. 1. Alapított 1881-ben

Pólvahuzatok... Cséplőgarnitúrák... Láng-locomobil

Drótkötél... Szállít vidékre is utánvét... 6108

„Deniko” trafikban... Szállít vidékre is utánvét... 6108

„Deniko” trafikban... Szállít vidékre is utánvét... 6108

Eladó egy iól... Eladó föld... Potiskvetinikola község határában

Eladó egy iól... Eladó föld... Potiskvetinikola község határában

Eladó föld... Potiskvetinikola község határában

Óriási kaktusz... Dohanovačka ulica 5. szám... 8444

KÜLÖNFÉLE

A város határáján... Prima stájerországi változott almágyantótelekben

Prima stájerországi változott... Kankónál (zennyves folválnál)

Kankónál (zennyves folválnál)... Tüzika... szükepléket fedezné

Tüzika... szükepléket fedezné... Vujkovic J. és Tsa

Zongorát, pianinót... Köleskása prima minőségű... 100 kg-tól kezdve

Köleskása prima minőségű... SEPRONYÉL kemény- és puhafából

Ingyen minden vásárlónak... Butorozott szoba... központban

RUM és LIKÖR ESSENCIAK LANDAUER DROGÉRIÁBAN

Különbeltetű csinosan butorozott szoba

Ingyen elhordható 50 köcsi fekete fű

Butorozott szoba esetleg konyhas és speizzal

Rönykiarúsítás!

Az alább felsorolt könyvek... Közvetítő: Subotica, Azina ul. 11. 8379

- Angol elbeszélések, köve... Erős: Assisibeli zsoldos... Goethe: Uj nelunina... Zoványi; Reform. Magyar. 80

A. MAMUŽIĆ KÖNYVÁRUS SUBOTICA, (Városháza)

FOGLALKOZÁS

Egy kifutófi felvételik... Kraus i in. Városháza alatt. 8408

Íoshallgató órákat ad a gimnázium... Cimeket a kiadóba kér. 8373

Urinó. a háztartás minden ágában... GARDIO vállalat Sombor 8115

Trapista sajtra

árajánlatot kérek... Minden mennyiséget használhatok

Masamód moatin, elsőrangú munkavezető... 8415

Felsőruba varró... Felsőruba varró... 8459

Samesz. A subotical orth... Szemesz. A subotical orth...

Zongora

Alig használt 16000 din. a kiadóhivatásban. 8458

Íó házból fiut pikoló... Folyvesz Sztipics étterme. 8461

Fényképesség (nő). La negatív és pozitív... 8449

Gradsha Nafana Városi Kávéház... minden ünnepeken... BEER JENO

Házmesternek gyermeke... Sombor, Kralja Petra ulica 30. 8430

Íoshallgató órákat ad a gimnázium... 8322

Papucsszegéd... Edeleány Mihály papucsmester. Baska-Topola. 8416

Textilkereskedők... GARDIO vállalat Sombor 8115

Szerb-magyar nyelv... Szerb-magyar nyelv... 8455

Fényképesség... Fényképesség... 8426

Közimunkák Szabóné... Modern képkertezés... F. Bachinger Subotica.